

Ötvenéves a biai könyvtár!

Ha működne, a torbágyi könyvtár is közel 50 éves lenne.

Ez az évforduló egy halandó ember életében is jelentős ünnep. Egy lépcsőfok, melyen megállva visszaemlékezik élete folyására. Elgondolja mi volt jó, mi volt rossz. Mit tett helyesen, mit csinálna másként, ha újra tehetné. És mert még élete virágjában van, terveket szövöget a jövőről, az 50 év tapasztalatával a háta mögött megpróbál jobban, szebben cselekedni.

Igy van ez a könyvtár 50. születésnapján is. Családja körében (a fenntartó, az érte dolgozók, az öt használók) megáll ezen a lépcsőfokon. Visszaemlékezik a születése előtti időkre, amikor még a Biai Olvasókör működött a faluban. Visszagondol olajos padlós, füstölgő kályhás, néhány száz kötetes csecsemőkorára. Kidülleszti mellét, amikor a Klubkönyvtár-korszakra, harcos ifjúkorára gondol. Majd hümmögve veszi sorra későbbi éveit, amikor kényszerházasságba került a Faluházzal, és a kézben fogható könyv mellé társként az interneten beszerezhető információ került. Számba vesz mindent, jót, rosszat, helyes döntést, hibát egyaránt.

Majd tervezi a jövőt. Az új város korszerű, önálló, új, városi könyvtára szeretne lenni.

Elsőként megünnepeljük a jubileumát, hogy ezzel is felhívjuk az ötven év alatt lezajlott sok értékesre a figyelmet, és megmutassuk a javítani valókat is. Történetét összefoglaltuk egy kis kiadványban.

Ajánlom ezt a kiadványt a Tisztelt Olvasó figyelmébe, hogy a visszaemlékezést, a település történetének visszaidézését és az 50 éves könyvtár fejlesztési terveinek megvalósulását segítse.

Nánási Istvánné könyvtáros

A mai könyvtár épülete az 1920-as években egy képeslap részletén

Könyvtártörténet – Biatorbágy

Írta és szerkesztette: Nánási Istvánné – Horváthné Nagy Erzsébet – Nánási István – Horváth Imre

Kiadja: Biatorbágyi Faluház és Karikó János Könyvtár

Felelős kiadó: Jámbor Imre igazgató

Sokszorosította: Krónikás Bt., Biatorbágy

KÖNYVTÁRTÖRTÉNET

A biai könyvtár az alapítástól napjainkig*

Kronológia (1958–1974)

Könyvtáros: Szegfű Mária tanítónő.

1959 Még nincs írásos dokumentum, leltárkönyv sincs.

1960 januártól munkanaplóban vezetik a statisztikai adatokat:

59 beiratkozott olvasó, kölcsönzött kötetek száma 776 db.

Állomány: letéti 420 db, saját 65 db (leltárkönyv nincs).

Nyitva tartás: heti 1 alkalommal.

Könyvtár helye: nincs megnevezve.

1961: 89 db kölcsönzött kötet.

A leltárkönyvet 1961. 08. 04-én nyitották. Az első csomagok a megyei könyvtár (400 db), a Községi Tanács (106 db) ajándékai voltak.

A munkanapló szerint ebben az évben 5 előadás és 4 kiállítás volt. (A helyszín és az előadók nincsenek megnevezve.)

1962: A nyitva tartás heti 2 alkalomra bővült.

143 beiratkozott olvasó, 5226 kötet könyvet kölcsönöztek ki.

779 db saját állomány és 46 db letét más könyvtárból.

A tanács és a földműves szövetkezet adományozott könyveket.

2 előadás, 2 kiállítás. (Az előadásokról, kiállításokról kevés adat áll rendelkezésre.)

1963: Nyitva heti 2 alkalommal. (Település lélekszáma 4000 fő.)

227 beiratkozott olvasó.

1454 db könyv.

2802 db kölcsönzött kötet.

Letét már nincs.

Nagyrészt a Községi Tanács, de a földműves szövetkezet és Megyei Könyvtár is adott könyveket.

Tájékoztató előadás 2 alkalommal.

1964: Nyitva heti 2 alkalommal, napi 3 óra.

313 beírt olvasó, 2570 db könyv.

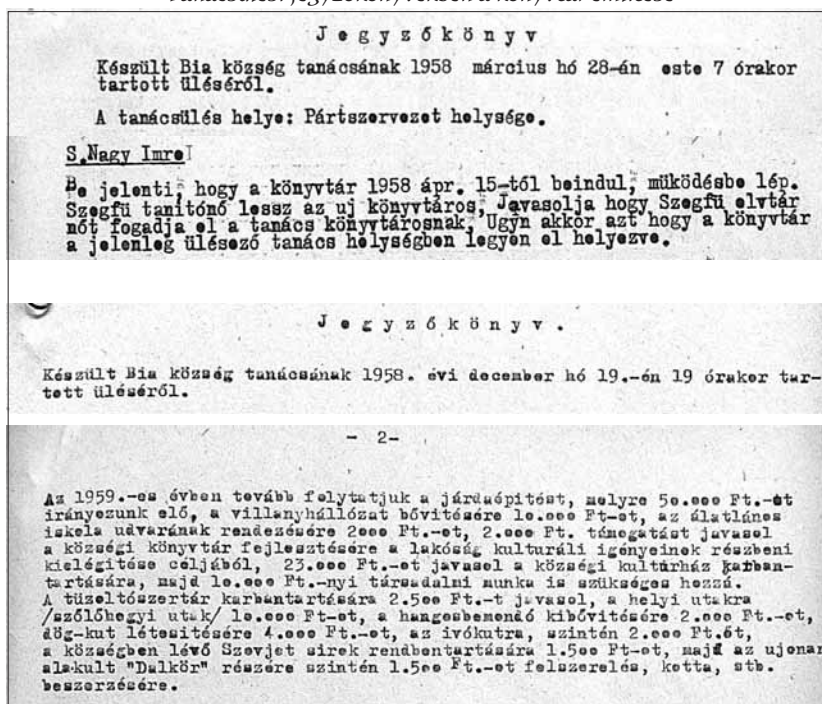
11 623 kölcsönzött kötet.

Letét nincs. Nyári szünet nincs.

1965: 610 beiratkozott olvasó (lélekszám 5200 fő).

3222 db könyv van leltárban (földműves szövetkezet, Községi Tanács).

Tanácsülési jegyzőkönyvekben a könyvtár említése

Teljesítendő tervszámok. Dokumentum 1966-ból

PEST MEGYEI TANÁCS VEGREHAJTÓ BIZOTTSÁGA MEGYEI KÖNYVTÁR		
Előadó:	Budaöpest, II., Krisztina körút 3-4. — Tel.: 356-912	Tárgy:
Ugyiratszám:	Címzett: Községi Könyvtár Zetetőjének, B i a	Hiv. sz.: Mell:
Megküldöm az 1966-évi tervszámokat negyedévi bontásban. Kérem, hogy lelkiismeretes munkával, valamint a tanácsai és a társadalmi szervek segítségével a költségek igénybe vételével igyekezzen azt teljesíteni.		
	Könyvállomány	Olvasók sz.
I.n.évi:	3.350-db.	600-fő
II.n.évi:	3.500 "	650 "
III.n.évi:	4.000 "	670 "
IV.n.évi:	4.300 "	700 "
		Kölcsönzések sz.
		5.000-db.
		4.500 "
		4.000 "
		5.000 "
Budapest 1966 márc. 31-én.		

*Nánási Istvánné és Horváthné Nagy Erzsébet könyvtártörténeti sorozatának szerkesztett változata (Biatorbágyi Krónika, 2007. évi számai)

Az „újkori” könyvtár indulása

A hatvanas években Szegfű Mária tanítónő munkája indította el az „újkori” könyvtárat. Vele beszélgettem a kezdetekről. (E korról Nánási Marika gyűjtött össze dokumentumokat.)

Az első hó miatt kis késéssel érkeztem Marika néniék budai otthonába, ahol férjével, Novozánszky Ferencsel már vártak. Mielőtt a könyvtárról kezdett volna mesélni, még kikérdezett az otthoniakról... Azután fordult a konyhába, és hozta a saját sütésű finom diós és mákos kifliket, és a kávé...

Szegfű Marika néni most is olyan, mint régen, kedves és gyorsbeszédű. Évtizedekig tanította a biai nebulókat, sokunknak még a gyereket is. Tizenöt éven keresztül vezette a biai könyvtárat. Amikor kérem, hogy meséljen erről az időről, szabadkozik, hogy neki nincsenek iratai, csak halvány emlékei...

– *Mikor és milyen körülmények között lett Marika néni könyvtáros?*

– Mondhatni, mostoha körülmények között jött létre az akkori könyvtár. 1959-ben Nemes Dezső igazgató szólt, hogy a megyétől jött egy értesítés, mely szerint községi könyvtárat kell létrehozni, és mondta, hogy vállaljam el a teendőit. Gondoltam, hogy úgysem lesz ebből semmi, és meglepődtem, amikor két hét elteltével kaptam 330 darab könyvet postán a megyétől. Könyvtárhelyiségnek kijelölték az akkori pártiroda (ma a bábosok terme) előszobáját, ami egy körülbelül 4 × 5 méteres szoba volt, két ajtóval és egy lépcsőfeljáróval. Itt kaptam helyet egy kétajtós szekrénynek, egy nagy asztalnak és pár széknek, amit

a párhelyiségből (a jelenlegi könyvtár) vettem el, mert ott úgysem használták. Pár évig így működött a könyvtár.

– *Hány olvasója volt a könyvtárnak?*

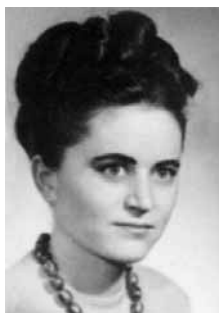
– Pontosan már nem emlékszem rá, de szépen jöttek az emberek könyvet kölcsönözni. Első évben csak egyszer, majd a hét két napján, hétfőn és pénteken volt kölcsönzés. Hétféle vagy nagyobb ünnepek előtt és télen mindig többen jöttek. Akkoriban még kevés helyen volt televízió, és csak a hét végén sugároztak pár óras adást.

– *Ki biztosította a könyvek vásárlásához a pénzt?*

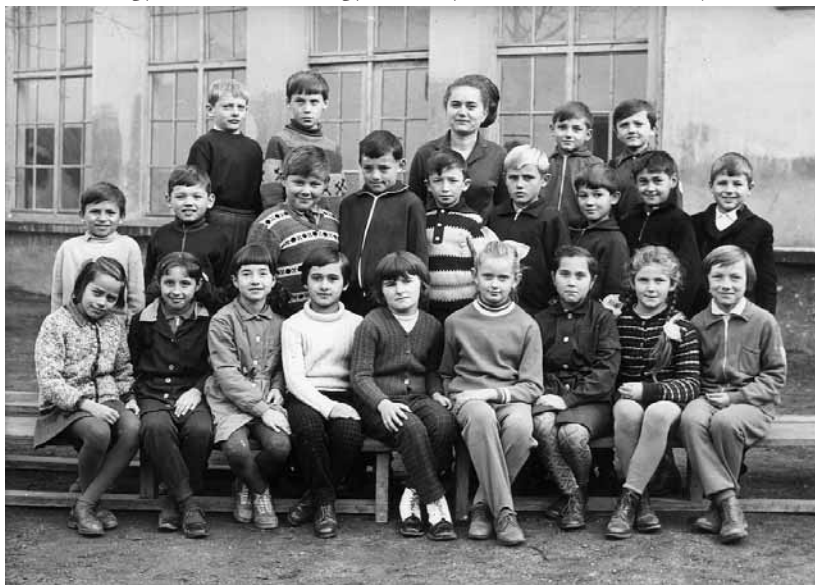
– A könyvellátást a megye, illetve a megyei könyvtár finanszírozta, de a Községi Tanácsból és a földműves szövetkezettől is kaptunk köteteket. Negyedévenként biztosítottak egy keretösszeget, amiből belátásom szerint válogathattam ki a megfelelő könyveket, a Váci útra kellett kimennem a könyvtárellátóba.

– *Mi szerint gyarapította a könyvállományt, meddig volt elég a kétajtós szekrény?*

– Mindig megkérdeztem az olvasókat, hogy milyen jellegű könyveket hozzak. Igyekeztem biztosítani, hogy a gimnáziumba, középiskolába járók kötelező olvasmányai több példányban meglegyenek, ne kelljen várniuk, hiszen szinte egyszerre vették ugyanazt az irodalmi részt.

Szegfű Mária tanítónő egyik osztályával a hetvenes évek elején

Nagyon keresték a lexikonokat, szótárakat, de ezt akkoriban sem lehetett hazavinni. Gyekezttem barátságos környezetet kialakítani, a fiatalok és az idősek is szívesen jöttek könyvért, még a mostoha körülmény közé is. Később a mezőgazdasági szakiskolától kaptam három darab háromajtós szekrényt, ami a teremben nem fért el. Fabók Géza nagy lelkesedéssel alakította könyvtárrá a Chemezék és a Vasas (mai Kastély ABC) közötti helyiséget, majd a négyszekrényes könyvtárammal ide költöztettek át.

– *Ezek szerint új fejezet kezdődött a könyvtár életében?*

– Nem új, rosszabb fejezet, ez volt a vizes könyvtár. Az épület ugyanis vizes, dohos volt. Télen nem tudtuk kifűteni, állandóan fáztunk és féltettem a könyveket, hogy tönkremennek.

– *Meddig tartott ez az állapot?*

– Szerencsére ez az időszak csak 3 vagy 4 évig tartott, és a könyvek sem károsodtak. Később kivették a lépcsőt a pártiroda előszobájából, és az iroda falát kiverték, így költözhettem vissza a megnagyobbodott régi helyre. Andrész asztalos készített rendes könyvtári polcokat, ekkor már közel négyezer könyvvel rendelkeztem. A könyvtári napok száma heti négy alkalomra bővült.

– *Tartottak-e akkoriban rendezvényeket a könyvtárban?*

– Igen, minden évben volt egy-két író-olvasó találkozó, de az előadók közül csak Kertész Erzsébetre emlékszem. A megye mindig küldött értesítést, hogy kit fognak kiküldeni, és gondoskodjak arról, hogy legyen közönség.

– *Milyen beosztásban végezte a könyvtárosi munkát, volt-e segítsége?*

– Eleinte nem kaptam semmit. Később a tanács negyedévenként 50 forint tiszteletdíjat fizetett, amiből néha csak hármat kaptam meg. Egyedül végeztem a könyvtárosi teendőket, de a gyerekekre mindig számíhattam, ha kellett a segítség. Szinte a jobb kezem volt Palovics Kati, ő évekig rendszeresen könyvtároskodott mellettem, azután Tóth Julika, Péntes Ilonka is sokat sürgölődött a könyvtárban. A gyerekek sokszor hittan előtt vagy hittan után is bejöttek hozzám, főleg azok, akiket tanítottam. Mielőtt Budapestre költöztem, akkor ígértek segítséget a katalógusrendszer kialakításához, de ezt már nem vállaltam. 1974-ben 15 év elteltével pár hónapra bezárt a könyvtár, az én munkám itt befejeződött, de mindig szívesen emlékszem vissza az itt töltött évekre. Az utódom Nánási István lett, de ez már egy másik fejezet a könyvtár történetében...

* Horváthné Nagy Erzsébet interjúja a Biatorbágyi Krónika 2001/12. számából

Első alkalommal van törlés (selejtezés) 27 db könyv.

14 298 db kölcsönzött kötet.

3 előadás az év folyamán: pl. június 2-án este 6-kor író-olvasó találkozó Szentiványi Kálmán íróval (ismert könyve a Kőbaltás ember) 92 fő résztvevővel. Nyitva tartás már heti 4 alkalommal. Július 17–25-ig zárva.

1966: 656 beiratkozott olvasó, lélekszám 8200 fő 3555 db leltári állomány. (A könyvtárnak már szerződése van az Állami Könyvterjesztő Vállalat Könyvellátó Osztályával, mely azóta is évente felújításra kerül a rendszeres, körültekintő személynyezés érdekében.)

31 törlés, 16 905 db kölcsönzött könyv.

2 előadás: május 27-én este Kertész Erzsébet író-olvasó találkozó, a népszerű „csíkos könyvek” szerzőjével volt író-olvasó találkozó, amin 20 fő vett részt. Előadást tartott Szegfű Mária is „Hogyan művelődjünk?” címmel 34 főnek.

1967: 695 beiratkozott olvasó (lélekszám 6100 fő). 3985 db könyv, 16 443 db kölcsönzött könyv.

2 rendezvény.

Szegfű Mária részfoglalkozású dolgozó.

Augusztus 1–15-ig zárva.

1968: A városi könyvtárhálózatban Györgypál József vezetésével közvetlenebb szakmai kapcsolat, segítség, képzés kezdődik a járás könyvtárosaival. Új formátumú munkanaplót vezetnek be, személyes kapcsolatokat alakítanak ki.

Nincs statisztikai jelentés.

18 253 db kölcsönzött kötet.

3 előadás, pl. február 1-jén mesedélután 16 résztvevővel.

Július–augusztus zárva.

1969: A könyvtár alapterülete 49 m² (nincs hely jelölve).

Szegfű Mária hetente 24–30 óra között dolgozik.

Heti 4 napot, 16 órában van nyitva a könyvtár.

824 beiratkozott olvasó, 24 456 kölcsönzött kötet. 4715 db könyv.

3 rendezvény: 1 gyermekeknek, 2 ifjúsági.

Július–augusztus zárva.

1970: Könyvtárellátási szerződés 10 000 Ft.

825 beírt olvasó.

22 313 kölcsönzött kötet, 4992 db könyv van leltárban.

4 rendezvény: 2 gyermek, 2 ifjúsági, pl. tanulók csoportos látogatása, szavalóverseny 18 tanulóval.

1971: Könyvtárellátási szerződés 16 000 Ft.

Nincs statisztikai adat. 23 996 kölcsönzött kötet.

Július–augusztus: zárva a könyvtár.

1972: Könyvtárellátási szerződés 14 000 Ft.
Alapterület 36 m² (hely nincs jelölve).
839 beiratkozott olvasó, 24 527 kölcsönzött könyv.
5752 db könyv, 4 rendezvény.

1973: Könyvtárellátási szerződés 16 000 Ft.
839 olvasó, 22 229 kölcsönzött könyv.
Rendezvény: 3 az ifjúságnak.
Nyitva tartás heti 4 nap, 16 óra.
6201 db könyv van leltárban.

1974: Négy hónapot zárva van a könyvtár! (Szegefi Mária Budapestre költözése miatt lemondott a könyvtár vezetéséről.)
861 olvasó.
Alapterület 24 m² (hely nincs jelölve).
13 235 kölcsönzött kötet.
(Statisztikai adatok megkérdőjelezhetőek, mert a korra jellemzően göngyölítve, tervszámok alapján születtek!)

1975-től 339 olvasóval új fejezet kezdődött a könyvtár életében.

Könyvtár huszonöt négyzetméteren

1974. november 5-étől, négy hónap zárva tartás után, a könyvtárnak új tiszteletdíjas könyvtárosa lett Nánási István személyében. „Az intézmény az udvarról nyíló helyiség háromnegyed részében üzemel körülbelül 25 négyzetméteren. Töredezett, olajos padló, egy állandóan füstölő szenes kályha és az egy szál dróton lógó villanykörte határozza meg a miliőt. Az állomány egyharmada »turkálóban«, három összetolt asztalon ömlesztve, a többi hét méternyi polcon a falak mentén. Összesen 6400 db könyv.

1975. december 31-én az olvasólétszám 355 fő, ebből 100 olvasó teljesen új. Ez az előző évihez képest (860) kevés, de aktív, amit az egy főre jutó éves kötettség is mutat, ami 36,4. Sajnos az »elmaradt« olvasók visszahívása nem sok sikerrel járt. Az év folyamán 700 levelezőlapot küldtem ki az olvasóknak, de ezeknek csak egy kis töredékére (kb. 15%) reagáltak. 7772 kötet van leltárban, valamint 300-400 kötet, ami még csomagban hever a földön. Polcok, ablakok, asztalok, virágtartó, s lassan a padló is zsúfolásig van könyvekkel. Ebben az évben 1301 kötetet dolgoztam fel. 23 féle folyóiratot járattunk szekrénybe. 1976-ra technikai fejlesztési terv nincs előirányozva.” – így jellemezte a könyvtár állapotát Nánási István.

1975-ben megindult a levelezés, kérvényezés a járási könyvtár, a pártbizottság és a helyi tanács felé a feltételek javítása érdekében. A járási könyvtár segítségével intenzív lett a szakmai irányítás és képzés.

Júliustól családi okok miatt Nánási István helyett Nánási Istvánné Marika vette át tiszteletdíjasként a könyvtár vezetését. Decemberben a Megyei Művelődési Központban alapfokú könyvtárosi vizsgát tett a Nánási házaspár. Kapcsolatfelvétel történt a helyi üzemekkel és szocialista brigádokkal. Az EKISZ-ben (ruhaipari szövetkezet varrodája volt a Szabadság u. 99. sz. alatt) 304 kötetes letéti állományt helyeztek el. Megkezdődött a katalógus építése is, de mivel kézzel kellett írni, vagy ömlesztett cédulákból válogatni, lassan haladt a munka. Később az EKISZ érdektelensége miatt a letéti állomány a MEGÉV-hez (lyukkártyakészítő üzem volt a mai gyermekorvosi rendelő épületében) került át, ahol élő, aktív kapcsolat alakult ki, mint ahogy később a téves-melléküzemág (akkortájt kerámiakészítéssel, szövással, varrással is foglalkoztak) brigádjával is.

1976 nyarán a SZOT, a Kulturális Minisztérium és a Hazafias Népfront meghirdette az „Olvasó munkásért” pályázatot, melyre a könyvtár a helyi munkahelyekkel kialakult jó kapcsolataira alapozva, velük egyetértésben benevezett.

A könyvtár szervezésében októberben a Műszaki Könyvnapok keretében a Herceghalmi Kísérleti Gazdasággal és a biai Mezőgazdasági Gépészképző Szakiskolával közös ankétokat rendeztek.

Az év végén elkezdődött a könyvtár korszerűsítése az akkori tanácselnök, Barczy László kultúrát pártoló közbenjárására.

1977-ben a felújítás idején is folyt a munka a szocialista brigádokkal az „Olvasó munkásért” pályázat feltételeinek teljesítéséért, és mellette a teljes körű állományellenőrzés.

Márciustól Nánási Istvánné főfoglalkozású, nyolcórás könyvtáros lett, és alkalmankénti segítőként Palócz Ágnes is részt vett a munkákban. A nyitvatartási idő 16-ról 28 órára emelkedett, kiegészülve délelőtti időpontokkal is. Tavasszal a járási könyvtár közreműködésével egy igen jó hangulatú kulturális brigádvetélkedőt tartottak öt szocialista brigád részvételével. Az „Olvasó munkásért” pályázaton II. helyezést értek el, melynek pénzjutalmából a könyvtár egy lemezjátsszót vásárolt.

Június 7-én ünnepélyes keretek között adták át a 63 m²-re bővített könyvtárat. Az addigi helyiséget és előterét elválasztó falat lebontották, és így lépcsővel lehetett feljutni az olvasóteremmé átalakított színpadra. PVC-padló, neonvilágítás, olajkályhás fűtés szolgálta az olvasók kényelmét, így lehetőség nyílt az olvasótermi helyben olvasásra, kézikönyvek használatára. A megújult könyvtárat irodalmi est keretében avatták fel, melynek meghívott vendége Gombos Katalin és Vitay Ildikó volt.

Szeptemberben a „Zsámbéki-medence Kulturális Napok” keretében mezőgazdasági könyvkiállítás és vásár volt a könyvtárban. Következő hónapban az előző évhez hasonlóan ismét ankétot rendeztek a Mezőgazdasági Gépészképző Szakiskolában a Műszaki Könyvnapok alkalmából és dr. Jóri István kutatómérnök tartott előadást.

Októberben alakult meg a könyvtári sakk-klub. Az alakuló ülés után pénteki és szombati napokon tartották összejöveteleiket a sakkozni vágyók. A biai kárpitos ktsz Hámán Kató szocialista brigádja látogatott el a könyvtárba azzal a céllal, hogy jobban megismerjék a könyvtárat, és beiratkozzanak az olvasók közé.

Novembertől minden pénteken az ötödik és hatodik osztályos napköziseknek volt meseórájuk a könyvtárban, melynek keretében készültek fel a Mese-mese című könyvtári foglalkozásra.

1978 januárjában az általános iskolásoknak – az elmúlt két hónap meseórai foglalkozásainak olvasmányaiából – Mese-mese címmel vetélkedőt rendeztek a könyvtárban. Főként ezekből a lelkes meseolvasó gyermekekből Nánási Marika könyvtáros vezetésével alakult meg az első bábozó csoport. Februárban a Mezőgazdasági és a Műszaki Könyvnapok keretében ismét dr. Jóri István tartott előadássorozatot a szakiskolában.

Áprilisban a gyermek bábcsoport múzeumlátogatás után megnézte az Állami Bábszínház „A titokzatos jó barát” című műsorát is. Az ünnepi könyvhétre jeles vendégeket hívott a könyvtár: Szabó Tünde, Muszty Bea és Dobay András „Pajzán mesék a szerelemről” című műsorukat adták elő. Ezzel egyidejűleg nyilvános könyvkiállítás és -vásár is volt.

Ősztől szerdánként Mezei István tanár úr rendszeresen matematika-korrepetálást tartott közép- és főiskolára készülők segítségére, illetve már odajáró diákok részére. Téliapókor (ahogy abban az időben nevezték december hatodikát) a bábcsoport első szerepléseit tartotta a törökbálinti és biai óvodákban. Az itt szerzett sikerélmény ösztönözte őket a további munkára.

Ebben az évben Nánási Marika megkezdte tanulmányait a Pest Megyei Művelődési Központ Alapfokú bábművészeti oktatói tanfolyamán, és beiratkozott középfokú könyvtárkezelői tanfolyamra is. Elkészült az első propagáló tábla, mely a könyvtár nevét és nyitvatartási idejét hirdette.

1979 a Gyermek Nemzetközi Éve volt, melynek keretében a könyvtár sok ehhez kapcsolódó rendezvényt szervezett. Februárban, immár mondhatni hagyományosan, ismét könyvkiállítás volt a Mezőgazdasági Könyvnapokon. Tavasszal Pilisvörösváron a „Pilisvölgye vers- és prózamondó verseny”-en a könyvtár szervezésében biatorbágyi iskolások is részt vettek.

Nagyszámú olvasóközönség élvezhette Budai Ilona népdalénekes és Pócsik Dezső citeraművész előadását, melyen a Dalárda is szinte teljes létszámmal megjelent. A költészet napján a biai származású költő, Parancs János volt a könyvtár vendége. Nyáron Móricz Zsigmond-émlékkiállítást rendeztek a járási könyvtár fényképanyagából, saját könyvtári könyvekkel kiegészítve, az író születésének 100. évfordulója alkalmából.

A gyermekek részére szombat délelőttönként rendszeressé vált a diavetítés, délutánonként pedig a bábcsoport próbált, akik Csimpilimpi néven szerepeltek a II. Sz. Óvodában (Bajcsy-Zsilinszky utcai), de a Budaörsi Nagyközségi Könyvtárban is.

Novemberben gyermekrajz-pályázatot hirdetett a könyvtár „Legkedvesebb könyvem hőse” címmel, melynek első helyezettjei könyveket, a többiek apróbb jutalmakat kaptak. Decemberben „A hóember” című zenés gyermekműsorral ajándékozta meg a könyvtár kis olvasóit, amelyre szülők és gyerekek együtt kb. 150-en (!) jöttek el. A Budaörsi Nagyközségi Könyvtár gyermekkönyvhéti rendezvényének szereplői voltak a gyermek bábcsoport tagjai.

Biatorbágy Nagyközségi Tanács VB határozatot hozott a községben működő könyvtárak integrációjáról. A Pest Megyei Tanács és a Pest Megyei Művelődési Központ és Könyvtár pályázatot hirdetett az „Ifjúság Művelődéséért” címmel. Az első forduló értékelésén könyvtárunk egyéni első helye-

OLVASÓJEGY NÉLKÜL BIATORBÁGYON

A település dolgozószobája

Rajzoljak róla portrét, vagy inkább az általa vezetett intézmény munkáját elemezem? Nánási Istvánné, a biatorbágyi II. számú nagyközségi könyvtár vezetője kimondhatatlanul is az utóbbira szavaz: akárhányszor valamilyen eredményre, sikerre, tervre terelődik a szó, a könyvtár szerepét hangsúlyozza, s nem a magáét. Akkor is, amikor az *Iffjúság a művelődésért* című megyei pályázat decemberi eredményhirdetéséről kérdezem.

A figyelem felkeltése

Függőben hagyom a kérdést, hogy milyen műfajú legyen majd az írás, hiszen akár a

Felújítás után is szűk tehát a könyvtár, mégis otthonos. Az egyik könyvespolc tetején pálcikával mozgatható *vayang-báb*, az egyik tárlóban *hanglemezek*. Ezeket és a lemezjátszót két évvel ezelőtt, az *Olvasó munkásért* pályázaton kapott díjból vette a könyvtáros. A báb sem csupán dísz:

— Azt tapasztaltam, a gyerekek otthon nem nagyon olvassák a verseket. Ezért itt közösen mondtunk el néhányat, s újságpapírból készült bábokkal dramatizáltunk. Így kezdődött, s azzal folytatódott, hogy elvégeztem a megyei művelődési ház kétéves bábrendezői tanfolyamát. Tavaly szereztem „C” kategóriás működési engedélyt. Három

sődik. Annak a munkatervnek ugyanis, amellyel Nánási Istvánné első helyezést szerzett a pályázaton, egyik leglényegesebb pontja ez a törekvés. Megállapodás is született, amely mindkét intézmény vállalásait felsorolja — a könyvtár rendhagyó órák, kiállítások, előadások szervezését vállalja, komplex foglalkozásokat rendez, szakmai segítséget nyújt az iskolai könyvtárnak.

Tervek és emberek

Ez az együttműködés már a távolabbi jövőt is jelzi: a község összes közművelődési intézményére, illetve könyvtárára vonatkozó integrációt. A nagyközségi tanács végrehajtó bizottsága decemberben hatá-

zést ért el. Palócz Ágnes a Budai Járási Könyvtár tiszteletdíjasként heti 12 órában alkalmazta katalóguscédulák írására. Az év folyamán a könyvtár vezetője befejezte a 250 órás könyvtárkezelői tanfolyamot, valamint megszerezte a „C” kategóriás működési engedélyt, mint bábcsoportvezető.

A bábcsoport közös megegyezéssel felvette a Nevenincs Bábcsoport nevet.

1980-ban a könyvtár egyre többet „kéri kölcsön” a Dalárdától a klubtermet, mely egyre több szervezeti és költségvetési (fűtés, takarítás) gondot okoz. Itt kap helyet az addig a Mezőgazdasági Szakiskolában működő Asszonykórus. Ezért megkezdődnek a tanács vezetőivel és a párttitkárrel a tárgyalások az integrációra, egy klubkönyvtár létrehozására.

Januártól decemberig a könyvtár szinte minden

hónapban fogadja a község két iskolájának egy-egy osztályát. A foglalkozásokon ismertették meg a gyerekekkel a könyvtár, a katalógusok, a kézikönyvek használatát. Több alkalommal tartott a könyvtár rendhagyó élővilágórát hatodik és hetedik osztályosoknak. Hanglemezről meghallgatták Magyarország madárhangjait, és a könyvtárhasználat gyakorlására a gyerekek a könyvekben is érdekes leírásokat kerestek a madarakról, amit azután fel is olvastak. Mesehallgatással, diavetítéssel, bábműsorok előadásával is színesítették a könyvtári órákat. A könyvtárba látogató

Májusban 180 alsó tagozatos gyerek nézte végig a biatorbágyi és a pilisvörösvári bábcsoport közös bemutatóját. Minden osztályt a tanítója kísért el, a bemutató nagy sikert aratott (ez lehetett a későbbi gyermekbábos találkozók elődje).

Később a könyvtár bábcsoportja az I. Sz. Óvodában (Szent László utcai) is vendégszerepelt, a község soraiban a III. Sz. Óvoda (Fő utcai) tagjai is ott ültek. A bábműsor gyermeknap ajándék volt.

Júniusban Mikszáth-portré címmel volt irodalmi műsor volt a könyvtárban. Az ünnepi könyvhét alkalmából Bánffy György színművész „Ékes-érdes anyanyelvünk” címmel tartott irodalmi estet. A magas színvonalú szép nyelvművelő műsoron 82 felnőtt és 4 tizenégy éven aluli olvasó vett részt. Könyvkiállítást és -vásárt rendeztek a könyvhétre megjelent művekből.

Augusztus 20-án a könyvtár bábcsoportja a Garancsi Ifjúsági Napok és az Alkotmány ünnepe alkalmából rendezett járási ünnepségen szerepelt.

Októbertől minden szabad szombaton délelőtt meselemez-hallgatást tartottak. A Tüskevár című diafilmet vetítették a negyedikeseknek könyvtárlátogatásuk alkalmából. Novemberben „Népi hímzések” címmel egy idős néprajzkutató, Váróné Igaz Mária tartott ismeretterjesztő TIT-előadást, amit kézimunka-kiállítás, hímzsminták bemutatása és tanítása egészített ki.

A Nevenincs Bábcsoport ünnepi bemutatója után

Klubkönyvtár – „átmeneti jelleggel”

1981

Ebben az évben is rendszeresen tartottak az iskolások és óvodások részére könyvtári foglalkozásokat, melynek témája kapcsolódott az évszakokhoz, a hozzájuk tartozó szokásokhoz, az ünnepekhez, illetve az iskolai tananyagokhoz. Az intézménybe látogató gyerekek megismerkedtek a kézikönyvek, lexikonok, szótárak használatával, érdekes, konkrét feladatok megoldásával. Ezeket a könyvtári órákat bábelőadásokkal, mesehallgatással színesítette Nánási Marika könyvtáros.

Palócz Ágnes kiségitő helyett tiszteletdíjként Palovics Istvánnét alkalmazta a fenntartó, aki a következő évtől már mint főállású, részmunkaidős könyvtáros dolgozhatott.

Januárban népes közönség előtt (160 fő) a budapesti Mini Vígsczínpad nagysikerű, „Ma éjjel meg-nősülök” című zenés komédiáját mutatták be a könyvtárban.

Májusban az iskolával közösen szerveztek anyák napi ünnepséget, melyen az alsó tagozatos kisiskolások köszöntötték az édesanyákat.

Júniusban az ünnepi könyvhét alkalmából Móra-meseműsor volt a gyerekeknek, a Mikszáth-portré című előadóesten 90 felnőtt olvasó előtt lépett fel Mártonffy Mária és Balogh Béla színművész.

Október elsején megyei és helyi vezetők részvételével tartottak ünnepélyes Klubkönyvtár-avató rendezvényt. A könyvtárat féltő ünnepi beszédet Békés György, a Pest Megyei Könyvtár igazgatója mondta. Barczy László tanácselnök avató szavai után Nánási Istvánné Marika foglalta össze a könyvtár akkori helyzetét: „1962-ben 507 könyve volt a könyvtárnak, majd egyre nőtt a könyvek száma, és ezzel együtt természetesen szaporodott az olvasók létszáma is. Kialakult egy rendszeresen olvasó törzsközönség is, akik a könyvek cseréje mellett a könyvtárossal megbeszéltek az aktuális ese-

A Klubkönyvtár avatóünnepségén Barczy László tanácselnök beszél, balról Nánási Istvánné, Békés György, jobbról Szatay Lajos és Szabó Imre

ményeket, napi gondokat. Így vált apránként természetes igényükké az olvasás és a közösségi élet. A pedagógus, a könyvtáros, a népművelő munkája nem látványos, nem gyorsan gyümölcsöző munka. Hosszú idő, sok fáradság, türelem, kitartás és szakértelem hozza meg az eredményt. Ebben hinni kell. Ez a hit kell, hogy erőt adjon a további küzdelemhez, mert küzdelem is van. Az én küzdelmem 1975 nyarán kezdődött, amikor mint tiszteletdíjas átvettem a 6000 kötetes 25 négyzetméteres könyvtárat. Egy év múlva indult meg az átépítés, melynek elkészültével az apró helyiség több mint duplájára (63 m²) nőtt. Mindez lehetővé tette, hogy az időközben tízezer kötetre gyarapodott könyvállományt szakszerűen helyezhessük el a polcokon. A könyvtár bővítésével megnyílt egy másik kapu is, amely az olvasás mellett a közművelődés más területére vezet el az érdeklődőket. E nagysikerű rendezvények azt bizonyítják, hogy nincs igaza annak, aki esetleg egy legyintéssel: »nincs itt arra igény« – felkiáltással intézi el Biatorbágy közművelődését. Igenis van igény! De csak a valóban nemes, a valóban értékes és szép, a jól megszervezett rendezvények vonzzák az embereket. Nőtt a szabadidő mennyisége [a '80-as évek elejétől lett minden szombat munkaszüneti nap], megnőtt az igény a tartalmas szabadidő eltöltésére, mindez művelődési otthont követelt és követel ma is. Egyre több helyen: tanácskozásokon, gyűléseken, beszélgetések alkalmával került előtérbe a kérés: létesüljön Biatorbágyon művelődési ház. Már a járási vezetők is keresték a megoldást, hogy a szűkös anyagi lehetőségek mellett milyen megoldást találhatnánk ennek az igénynek a kielégítésére. Azután megszületett a döntés: nem véglegesen, átmeneti jelleggel klubkönyvtárat létesítünk. Így jutottunk el a mai napig, klubkönyvtárunk avatásáig. Jelenleg 14 ezer kötettel, 170 db-os hanglezemgyűjteménnyel, 730 olvasóval a járásban a községek között második helyen állunk Törökbálint mögött.”

Az ünnepségen fellépő Népdalkör

A hivatalos műsor után a könyvtár Nevenincs Bábcsoportja és Népdalköre lepte meg előadásával a nagyszámú közönséget.

Ebben a hónapban 12–15 fővel indult a divat iránt érdeklődő ügyes kezű lányok-asszonyok részvételével szabás-varrás tanfolyam. Vezetőjük Kontra Józsefné budapesti modellszerkesztő, női szabó, gyakorlott tanfolyamvezető volt. A főként gyakorlati képzés 1986 végéig működött.

Nánási István – fotószakkör-vezetői képesítéssel – indított fotószakköri foglalkozásokat felső tagozatos iskolásoknak. A 10–12 fős, kamaszokból álló csoport főként a fotózás elméleti részéből kapott képzést, gyakorlati munkájuk egy állatkerti kiránduláson készült. Laboreszközök hiánya miatt az ott készített felvételeket csak előhívatni tudták.

A könyvtár szervezésében az I. Sz. Általános Iskolában (torbágyi) dr. Kelemen János csillagász „Tágabb világunk a Naprendszer” című diavetítéses TIT-előadását 50 nyolcadikos tekintette meg. Későbbi időpontban ezt a rendezvényt a biai iskolások is láthatták.

A Klubkönyvtár vendége volt Kóka Rozália, akinek székely népdalokból, népmesékből, történetekből összeállított műsorát 45 felnőtt nézte meg. Novemberben Kóka Rozália a Bukovinai Székely Népdalkörrel „Édes hazám mit vétettem?” című műsorával lépett fel a torbágyi iskolában 70 főnyi közönség előtt.

December elején Cs. Szabó István és Kovács Klára színművészek előadásában „Két Télapó egy erdőben” címmel bábos Télapó-műsort szervezett a könyvtár, melyen az I. és II. Sz. Általános Iskola napközisei, óvodások csoportosan, és szülők kb. 350-en vettek részt. A rendezvény nagyon jól sikerült annak ellenére, hogy a Télapó nem tudott csokoládét osztani, mert a gyerekek olyan szorosán, összepréselve ültek, hogy minden helyet elfoglaltak.

1981-ben a Klubkönyvtár keretében működött a Férfi Dalkör, a Népdalkör, a Nevenincs Bábcsoport, a Gyermek Színjátszó csoport, illetve a könyvtár szervezésében indult a fotószakkör és a szabás-varrás tanfolyam. A biai iskola napközijében Antal László vezetésével gyermek színjátszó csoport alakult.

1982

Januárban a Klubkönyvtár égisze alatt a Népdalkör szerepelt az érdi Bukovinai Székely Pávakör fennállásának 10. évfordulójára rendezett ünnepségen.

Februárban a rendszeres könyvtári foglalkozásokat látogató biatorbágyi iskolások mellett a herceghalmi telephelyű Biatorbágyi III. Sz. Általános Iskola tanulói is részt vettek a könyvtári órákon.

Áprilisban a Költészet napja és az Arany-centenárium alkalmából szerveztük Kovács P. József

„Arany és Petőfi barátsága” című irodalmi műsorát 7–8. osztályosok és érdeklődő felnőttek részére.

(Résztevő: 140 fő.) Hofi-kabaré címmel tartott rendezvényt a Klubkönyvtár a biai iskola tornatermében, a sikeres műsoron négyszáz néző vett részt.

Májusban a Járási Könyvtár rendezvényén, Budakeszin a Forfa iskolában a törökbálinti bábosokkal együtt szerepelt Klubkönyvtárunk Nevenincs Bábcsoportja, majd a IX. kerületi Budapesti Majálison vettek részt a Csili Művelődési Központban. Andersen: Rút kiskacsa című meséjét adták elő igen szép eredménnyel, ez az előadás volt a majális leg-sikeresebb darabja.

Májusban 100 szülő nézte meg a könyvtárban a biai iskola anyák napi ünnepségét, mellyel 150 gyerek kedveskedett az édesanyáknak. A Nevenincs Bábcsoport az Állami Bábszínházba látogatott el a Jeles napok című műsort megtekinteni. Az előadás az egész évi munka jutalma volt. A Szülői Munkaközösség az újonnan avatott úttörőket, kisdobosokat a Klubkönyvtárban vendégelte meg, majd a bábcsoport mutatta be új műsorát az ünnepelteknek.

Októberben német nyelvtanfolyam kezdődött a könyvtárban. Honismereti szakkör létrehozására megbeszélést tartottak az iskolások a könyvtárossal. Három biatorbágyi óvoda nagycsoportosainak az „Óvodás bérlet” keretében tartották Cs. Szabó István és Kovács Klára első bábelőadását „Bubu kalandjai” címmel (160 gyerek).

Novemberben a Vácott megrendezett megyei fesztiválon sikeresen szerepelt a Férfi Dalkör.

Az év folyamán többször szervezett a Klubkönyvtár TIT-előadásokat, melyek témái a történelmi, földrajzi, irodalmi, művészeti, csillagászati ismeretek iránt érdeklődőknek adott értékes információkat.

1983

Az év során gyerekeknek és felnőtteknek egyaránt szerveztek kulturális műsorokat, melyeket az olvasók mindig szép számmal látogattak. A népszerű TIT-előadások tovább folytatódtak, melyek taglalták az atomenergia helyzetét, a régi népi bölcsességeket és korunk tudományát, vagy éppen a nemi érést és annak problémáit stb.

Február 7-én tartotta a Honismereti Szakkör nyilvános alakuló ülését, melynek tagjai Biatorbágy történelme iránt érdeklődő általános és középiskolások voltak. Vezetőjük, Palovics Lajos tartott előadást, a helyi nevezetességeket egy séta keretében járták végig.

Szeptemberben folytatódott a könyvtár épületének helyreállítása és az udvari mellékhelyiségek építése, melynek hiányában irodalmi estet, nagyobb közönséget vonzó rendezvényt nem szervezhet a könyvtár.

	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983
Beiratkozott olvasók száma	355	465	562	689	733	731	718	733	739
Könyvtárlátogatók száma	3500	3706	2476	6132	5620	6266	5974	7048	7066
Kölcsönzött dokumentumok száma	12928	16239	9078	19095	17846	21058	19979	18756	20255
Leltári állomány	7772	8657	9430	10677	12044	13019	13999	15038	15867
Alapterület (m ²)	25	25	63	63	63	63	63	63	63
Nyitvatartási órák száma (heti)	16	16	28	28	28	28	28	28	28
Újságok, folyóiratok	23	25	25	32	35	35	35	35	35
Főállású könyvtáros			1	1	1	1	1	1	1
Részmunkaidős könyvtáros	1	1		1		1	1	1	1
Állománygyarapításra fordított összeg (E Ft)	40	35	39	45	45	41	42	61	40
Rendezvények, foglalkozások száma		1	10	16	21	21	26	43	38

A könyvtár alapterülete 25 m², melyet 1977-ben 63 m²-re bővítettek, egy főállású és egy részmunkaidős könyvtárossal működik a Klubkönyvtár.

Fiókkönyvtár, filmklub, bábos sikerek

1984

A biatorbágyi könyvtártörténetet folytatva az alábbiakban már nem részletezzük havi bontásban a könyvtári munkafázisokat, csak a főbb foglalkozásokat emeljük ki. A könyvtár alaptevékenységéhez tartoznak az óvodásoknak, iskolásoknak tartott könyvtárhasználati foglalkozások, melyek során a gyerekek megismerkedtek a könyvtári katalógus, bibliográfia, kézikönyvek stb. használatával.

A könyvtár továbbra is szervezett óvodásbérletet, mely által bábelőadásokat mutattak be a biatorbágyi óvodásoknak. Népszerű TIT-előadást több alkalommal tartottak, továbbra is volt honismereti szakkör, német nyelvtanfolyam és szabás-varrás a Klubkönyvtár szervezésében.

Februárban nagy érdeklődést váltottak ki a „Lakóhelyünk” címmel tartott könyvtári foglalkozások, melyen Bia, Torbágy és Herceghalom régi emlékeiről beszélgettek a gyerekekkel.

Újdonság volt a Klubkönyvtár szervezésében a II. Sz. Általános Iskolában heti 2-3 alkalommal tartott Pest Megyei Autóközlekedési Tanintézet által vezetett gépjárművezetői tanfolyam.

A Klubkönyvtár és a Béke Filmszínház közös gyermeknapi ajándéka egy ifjúsági különvetítés volt, melyre a beiratkozott aktív gyerekölasók ingyeneset kaptak. A

vetítés szünetében könyveket és játékokat sorsoltak ki. A II. Sz. Általános Iskola gyermeknapi rendezvényén helytörténeti vetélkedőt rendezett, amire a könyvtár készítette fel a versenyzőket. Többek között az egyik fontos pontszerző feladat volt a biai költők versesköteteinek kiválasztása.

A könyvtárban diavetítés volt a biatorbágyi gyermek és felnőtt bélyeggyűjtők részére „A bélyegek világa” címmel. A rendezvényt Hernádi Gyula, a II. Számú Általános Iskola bélyegszakkörének vezetője szervezte.

Novemberben a budapesti Alfa áruház iparcikkkiállítására kapott helyet a klubteremben.

Ebben az évben bábosaink komoly sikereket értek el. Bejutottak a tévé „Játsszunk bábszínházat” c. országos vetélkedőjének műsorába, és felvétel készült a Rút kiskacsából, melyet a későbbi években többször sugároztak.

1985

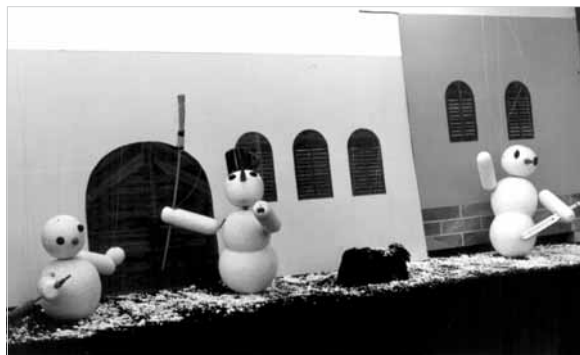
A könyvtári foglalkozásokba bekapcsolódott a torbágyi fiókkönyvtár, melyet az I. Sz. Ált. Iskola diákjai látogattak. (A torbágyi fiókkönyvtárnak helyet adó épület és benne a könyvtár történetéről Horváth Imre: Egy épület száz éve címmel jelent meg leírás a Biatorbágyi Krónika 2004/3. és 4. számában. Rövidítve lásd a 28. oldalon!)

Január 25-én a Nevenincs Bábcsoport megkapta

a Népművelési Intézet NIVÓDÍJÁT!

A Klubkönyvtár februárban Schütz Ila és Balázs Péter vidám, zenés műsorát mutatta be „Mit Schütz kis Balázs?” címmel.

A Népdalkör rendezésében ünnepi műsorral emlékeztek hazánk felszabadulásának 40. évfordulójára.

Boros István, Chemez István és Kiss Mihály kiállításának meghívója

VII. Békéscsabai Nemzetközi Felnőtt Bábfesztivál

Gyermeknap alkalmából a könyvtár gyermekolvasóit vitte moziba a „Cimborák” című filmre.

Júniusban „Örök tavasz” címmel Feleki Kamill Kossuth-díjas kiváló művész, valamint Harmath Andrea, Auth Endre és Frank Gábor szereplésével tartott zenés estre hívták a könyvtárlátogatókat.

Novemberben a Klubkönyvtár a kötelező olvasmány népszerűsítését segítő foglalkozását az Átváltozások című film vetítésével egybekötve a mozi- ban tartotta. A film témája kapcsolódott Móricz Zsigmond munkásságához.

Decemberben Boros István, Chemez István és Kiss Mihály helybeli amatőr festők közös kiállításának adott helyet a klubterem.

1986

Januárban tartotta a Klubkönyvtár az általános iskolásokból alakult új gyermekbábcsoporthoz első foglalkozását. A középiskolás korú Nevenincs csoporttól megörökölt néven ők működtek tovább. A felnőtt együttesnek számító gimisek Prospero néven készültek a Békéscsabai Nemzetközi Bábfesztiválra.

Áprilisban a Prospero Bábegyüttes bemutatta a „Két bors ökröcske” c. új bábdarabját, a nagy érdeklődésre való tekintettel a Mezőgazdasági Szakiskola tornatermében. A műsort játszóház és bábkészítés egészítette ki.

Szeptemberben a Fegyveres Erők Napja alkalmából rendeztek iskolai akadályversenyt, melynek egyik akciójaként könyvtári beiratkozást és olvasást szerveztek. Az eredmény: 104 beiratkozott tanuló. Oktatófilmek vetítése is kapcsolódott a honvédelmi neveléshez.

Tömörkény István novelláiból „Fecskék” címmel a Megyeri Színpad művészeinek volt bemutatója a Klubkönyvtár színpadán.

Az Országos Gyermekhét keretében ünnepélyes eredményhirdetés volt a „Legkedvesebb könyvem hőse” címmel meghirdetett rajzpályázat értékelése után.

1987

A tavaszi hónapoktól az iskola felújítása miatt tanítás folyik a klubteremben, ezért az állandó kiscsoportokon kívül más tevékenységre nincsen mód. Ennek ellensúlyozására januárban elkezdtek a könyvtár keretein belül működő Archív Filmklub szervezését, melynek helyszíne a helyi Béke filmszínház lett.

Februárban a Prospero Bábegyüttes a VII. Békéscsabai Nemzetközi Felnőtt Bábfesztivál előzsűrijzésén vett részt „A rendíthetetlen ólomkatona” című új árnjátékával, mellyel bejutott a résztvevők közé. Áprilisban rangos közönség – melynek vendége volt Haumann Péter színművész is – előtt, majd később a szomszédos településeken ezzel a műsorával mutatkozott be az együttes. Májusban a Nevenincs Bábcsoporthoz lépett fel a megyei úttörőfesztiválon.

Június 27-én a Prospero Bábegyüttes UNIMA Diplomát kapott a VII. Békéscsabai Nemzetközi Felnőtt Bábfesztivál zsűrijétől, ahol az egyhetes rendezvény során kétszer tartott előadást.

Az év elején indult Archív Filmklub a filmszerető felnőtt közönségnek – a Magyar Filmintézet állományában lévő – az egyetemese és magyar filmművészet klasszikus alkotásait bemutató filmek vetítésével. Elsőként A test ördöge című filmet láthatták az érdeklődők, melyet a Drága John, A homok asszonya, Válás olasz módra, New York, hajnal három, Párbaj követett. Márciusban folytatódott a filmklub második sorozata, melynek műsorán Krisztina királynő, A Sierra-Madre kincse, Gázláng, Casablanca, Lőj a zongoristára!, A nagy bankrablás című filmek szerepeltek.

1988

Februárban nyugdíjastalálkozó keretében a Népdalkör és egy budapesti nyugdíjasklub műsoros délutánt rendezett. E hónap végén a községi tanács dísztermében tartotta a Népdalkör 10 éves jubileumi műsorát.

A Prospero Bábegyüttes márciusban részt vett az UNIMA nemzetközi közgyűlésén, és az Állami

Bábszínház fennállásának 40. évfordulója alkalmából rendezett díszelőadáson. Áprilisban Szentendrén szerepeltek a *Ki mit tud?* országos selejtezőjén *Tér-idő* című árnyjátékukkal, májusban pedig a második tévéselejtezőn. Júliusban a sárospataki „Zsá-komban a bábom” nemzetközi bábfesztiválon a „Jelene-tek” című bábjátékkal I. helyezést értek el. Novemberben a „Játsszunk bábszínházat” Pest megyei selejtezőjén a Nevenincs Bábcsoport „Hőemberek” című mario- netjátékával továbbjutott. A tájegységi bemutatóra már egy új darab, a *Keresztzemesek* bábjaikat kezdték el készíteni közösen.

Szeptemberben a Klubkönyvtár vendége volt az 1968 óta Amerikában élő biai származású költő, Szász Lóránt, aki az 1956-os forradalom biai eseményeinek résztvevője volt. Több verses kötet jelent már meg, melyekből részleteket hallhatott a közönség.

1989

Januárban a könyvtárban Helytörténeti Bizottság alakult és ülésezett Buskó András elnök vezetésével, később más helyszíneken tartották összejöveteleiket. A bizottság feladatául tűzte ki Biatorbágy nagyközség történelmi múltjára vonatkozó dokumentációs anyag összegyűjtését, megőrzését, a helytörténeti gyűjtemény összeállítását, helytörténeti kiállítás szervezését, biatorbágyi képeslap készítését, *Tájak–Korok–Múzeumok* sorozatban kötet megjelentetését, helytörténeti tárgyú könyv szerkesztését, műemlékek, műemlék jellegű és faluképi jelentőségű építmények tanulmányozását, megővését.

Februárban a Budapesti Művelődési Központban a tévé „Játsszunk bábszínházat” területi selejtezőjén az előzőleg továbbjutott „Hőemberek” helyett *Keresztzemesek* című előadásával vett részt nagy sikerrel a Nevenincs Bábcsoport.

	1984	1985	1986	1987	1988	1989
Beiratkozott olvasók száma	750	750	752	759	785	770
Könyvtárlátogatók száma	5734	10234	10715	10210	9177	8654
Kölcsönzött dokumentumok száma	19409	18534	20806	21173	23738	23221
Leltári állomány	16743	17329	18042	18863	„T” 17546	18153
Alapterület /m ²	63	63	63	126	126	126
Nyitvatartási órák száma /heti	28	28	28	28	28	28
Újságok, folyóiratok	35	35	35	34	33	32
Főállású könyvtáros	1	2	2	2	2	2
Részmunkaidős könyvtáros	1					
Állománygyarapításra fordított összeg/E Ft	47	35	49	58	53	53
Rendezvények, foglalkozások száma	18	10	18	31	28	33
„T” = nagy mértékű törlés						

A Prospero Bábegyüttes fennállásának 10 éves évfordulója alkalmából márciusban a budaörsi Jókai Mór Művelődési Házban tartott születésnap ünnepséget. Áprilisban a Herbrechtingenből érkezett vendégeknek mutatkoztak be a bábosok a *Keresztzemesek* című bábjátékukkal, mellyel bekerültek a tévé „Játsszunk bábszínházat” műsorába.

Áprilisban völgyeségi székel szövéők és fafaragók kiállítása volt a könyvtárban, melyet Balázs Gábor író, a Székely Kör elnöke és Antal Ferenc titkár nyitott meg. Ezt a kiállítási anyagot az iskolások rajzóra keretében nézték meg, a tárlatvezetést a könyvtár dolgozói tartották.

Júniusban egy kíméletlen tájrombolás reakciójaként (ez a Nyakaskő melletti 20 kV-os távvezeték kiépítése volt) a Klubkönyvtárban megalakult a Biatorbágyi Tájvédő Klub, mint a Zsámbéki-medence Tájvédő Klub helyi csoportja.

Később a közgyűlés határozott az alapszabályzatról és az egyesület nevét Biatorbágyi Tájvédő Körre változtatta. Tagjainak sorába hívta mindazokat: „akik cselekedni akarnak környezetük állapotának javításáért, és tagadják az egyén és az érdekcsoportok jogát a környezetrombolásra”.

Bábosainknak június 23-án tévéfelvétel volt a *Keresztzemesek* című előadásával vett részt a VIII. Pécsi Nemzetközi Felnőtt Bábfesztiválon.

Augusztusban felolvasóest keretében a biai származású Harci József Párizsban élő költő és festő kiállítására került sor, melyet Polonyi Péter irodalomtörténész nyitott meg, és méltatta a kiállított műveket.

Ebben az évben már érezhetőek voltak a közelgő politikai változások. A klubkönyvtárban elsőként az MDF helyi szervezete tartott megbeszélést.

A rendszerváltó könyvtár

1990

Már 1989-ben is érezhetőek voltak a közelgő politikai, társadalmi változások, elkezdődtek az országos politikai pártok helyi szerveződései. Évtizedekig nem volt lehetőség a község ügyeibe beleszólni, azt befolyásolni a másként gondolkozóknak. A politikai változások lehetőséget adtak a különféle pártok megalakulásának, újjászerveződésére, a helyi szervezetek életre keltésére, melynek sokszor volt helyszíne a klubkönyvtár.

Elindultak a társadalmi szerveződések, így alakult meg a Zsámbéki-medence Tájvédelmi Klub helyi csoportjaként a Biatorbágyi Tájvédő Kör. Tiltakoztak a Nyakaskő alatt létesített nagyfeszültségű távvezeték kiépítése ellen, az alsó-majori ciántartalmú bőrhulladék tárolása ellen. Helyi szervezetekkel akciót indítottak az iharosi munkásörbázis megszűnésekor, hogy a völgy és a bázis községi tulajdonba kerüljön. „Iharosi levél” címmel fogalmazták meg kiáltványukat, melyet a helyi pártok, a Helytörténeti Bizottság, Biatorbágy tanácselnöke és a klubkönyvtár vezetője is aláírt. Idézet az írásból: „Ne legyenek ezek a völgyek többé fegyveres testületek, külső, a községtől idegen erőké! Legyen ezeknek a völgyeknek megérdemelt gazdája a község, és hasznosítsa azt minden itt élő és ide látogató örömeire! Nyissuk fel végre a sorompókat!”

A tájvédők csendes tiltakozásul a Sándor–Metternich-féle műemlék épületegyüttes kertjének felparcellázása, beépítése ellen a kert Rákóczi utcai részén hársfákat ültetettek. (Sajnos ezek a fák nem maradtak meg.)

Helytörténeti vetélkedő díjátadása

A Biatorbágyi Tájvédő Kör – a Zsámbéki-medence Tájvédelmi Klub égisze alatt – Nyakas címmel közéleti lapot jelentetett meg, melynek a helyhatósági választásokig Palovics Lajos volt a főszerkesztője, és a szerkesztőség tagjai is biatorbágyiak voltak. Az első számban beszámoltak a ciános galvániszapról, az illegális személerakó-helyekről származó gyűjtemény köztéri kiállításáról, a kastélykert mögötti faültetésről stb.

Gyakorlatilag a Nyakas szerkesztősége volt katalizálója a helyi iskolaszéknek. A könyvtárban indult néhány szülő és tanár kezdeményezésére – az országban elsőként bejegyzett – Biatorbágyi Iskolaszék munkája. Az ország első iskolaszékét Andrásfalvy Bertalan művelődési és közoktatási miniszter is üdvözölte.

Itt tartották januárban mintegy negyven fő részvételével a március 15-i ünnepség előkészítő megbeszélését.

Márciusban a helyi politikai pártok, szervezetek „Kerekasztal” megbeszélése is a Klubkönyvtárban volt.

Májusban a falu vezetői a pártok képviselőivel a község távlati fejlesztési terveinek egyeztetésére ültek össze a könyvtárban.

Az őszi helyhatósági választásokig több országos párt helyi szervezete tartott itt gyűlést.

Az országgyűlési képviselő választásokon a könyvtár a község egyik kijelölt szavazóhelyisége lett.

Az országgyűlési képviselő választásokon a könyvtár a község egyik kijelölt szavazóhelyisége lett.

1991

A rendszerváltás előtt nem volt művelődési háza a községnek, szerepét hosszú ideig a klubkönyvtár

Ciánszennyezés.
Nyakas, 1990/1

Szemétkiállítás a főtéren

Csendes tiltakozás

Munkásörbázis.
Krónika, 1991/3

töltötte be. A választások után megalakult képviselő-testület fontosnak tartotta a közművelődés ügyét, ekkor hoztak határozatot arról, hogy a volt vasútállomás felújításával, átalakításával Faluház néven létrehozzák Biatorbágy művelődési intézményét. Még ebben az évben elkezdődött az épület felújítása.

1992

A Faluház május elsejei megnyitásával a klubkönyvtár, mint intézménytípus megszűnt, és szervezetenként beépült a közművelődési intézménybe. A közművelődés színtere, mely eddig jórészt a könyvtár szűkös helységére korlátozódott, a Faluház égíze alá került. A népdalkörnek, a férfikórusnak és az új társadalmi szerveződések által megalakuló egyesületeknek, kluboknak már az új közművelődési intézmény adott otthont. A könyvtár helyi csoportjaként csupán a Tájévédő Kör és a Prospero Bábegyüttes maradt meg. A bábosok a könyvtár udvari kistermét használhatták továbbra is.

A község ebben az évben ünnepelte Bia és Torbágy első írásos említésének 800 éves évfordulóját, mely alkalomból Hodosi Erika és Nánási Tamás szervezésében, az általános iskolák történelemtanárainak segítségével rendeztek helytörténeti vetélkedőt a könyvtárban.

Szeptemberben a kibővített és felújított könyvtár Karikó János Könyvtár néven nyitotta ki ajtaját az olvasóközönség előtt. 1881-ben a Biai Olvasó Népkör új helyiségét nyitotta meg saját versének elszavalásával Karikó János népköltő, Bia község egykori bírása.

MEGNYITÓ BESZÉD

1881. november 23.

*Íme megnyitottuk ez új helyiséget,
Eztán idejárunk olvasgatás végett;
S megtanuljuk, amit egy polgárnak tudni kell,
Pihenő időnként hasznosan töltjük el.*

*Kívánom, hogy köztünk a béke lakozzék,
A közművelődés szépen viragozzék,
A jó egyetértés meg ne zavarodjék,
Jó hírünk, jó nevünk fennmaradjon mindég!*

Könyvtámévadó az Olvasó Népkör zászlaja alatt.
1992. szeptember

Száztizenegy évvel később újra elhangzott ez a vers az ő emlékének tisztelegve. A megújult, kibővült könyvtár – mely ez alkalomból vette fel a Karikó János Könyvtár nevet – adott helyet az avató ünnepségnek. Az épület falán lévő új névtáblát Palovics Lajos polgármester leplezte le. A költő unokája, Karikó Erzsébet segítségével Nánási Marika állított össze irodalmi műsort, melyben megemlékeztek az egykori bíró életének fontosabb eseményeiről. Karikó János költészetéből ükunokái adtak ízelítőt, verseinek elszavalásával. Év elején – az önkormányzat által – megjelentetett Karikó-kötetből vásárolhatott a közönség, melyet az ünnepi alkalomból az eredeti olvasóköri pecséttel láttak el. A felújított könyvtárban kiállítást rendeztek Karikó János hagyatékából: írásait, levelezéseit, naplóit, egykori újságokban róla megjelent írásokat nézhetette meg a közönség.

1993–1995

„Az irodalmi nevelés fő területe a könyvtár. A könyvellátáson túl tovább folytatták az iskolások részére szervezett könyvtári bemutatókat, kihelyezett történelemórát, irodalmi vetélkedők rendezését. A könyvtár közel 1000 olvasó részére biztosítja a könyveket, az olvasószolgálatot a tanulóikhoz, munkájukhoz, hobbiukhoz szükséges irodalmat.” – olvasható Novák Irén igazgató a Faluház, mint közművelődési intézmény munkájáról szóló beszámolójában.

Palovics Istvánné könyvtáros nyugdíjba vonul, helyette Zsólyomi Ibolyát alkalmazzák főállásba, majd Lévainé Cseh Ágneset részmunkaidősként.

A könyvtári foglalkozásokon kívül továbbra is itt folynak a bábosok próbái, valamint angol és német nyelvtanfolyamokat is tartanak.

„A torbágyi könyvtár épületére vételi ajánlat érkezett. A Faluház – mint működtető – vezetője javasolta az értékesítést. A testület azonban 13 szavazattal, 1 tartózkodás mellett úgy határozott, hogy nem kívánja eladni. Mivel az épület erősen lepusztult, felkérjük a bizottságokat, hogy az épület hasznosítására készítsenek javaslatokat.” – olvasható a testületi ülésről szóló 1995 szeptemberi tudósításban.

1996

A képviselő-testület bezárta az erősen lepusztult épületű torbágyi fiókkönyvtárat, az ott lévő könyvek sorsáról vita alakult ki a képviselők között. Elrendelték a könyvállomány átszállítását a Karikó János Könyvtárba. Felvetődött, hogy a felszámolt állományból a Faluházban az Idősek Klubjához kapcsolódóan létesítsenek egy olvasótermet. A Faluház átépítésekor készült statikai vizsgálat kizárta az épületben való könyvtári tevékenységet. Elrendelték, hogy a könyvekből kapjanak az iskolai könyvtárak, óvodák is (1700 db került a torbágyiba, 1400 db a biaiiba, és kb. 600 db-ot osztottak szét az óvodákban), pár száz könyv került a nyugdíjasklub használatába. 2000 db maradt a Karikó János Könyvtárban, illetve indokolt esetben selejtezést végeztek. Később a negyed-ötöd példányokból 50 forintért vásárolhattak könyveket az olvasók is.

„Más hasonló nagyságú településekhez hasonlóan Biatorbágy is csak intézménytípusonként egyet-egyet képes fenntartani. Ezért a könyvtárból is elég lenne egy, amelynek aztán bővíteni lehetne a könyvvásárlási keretét, szolgáltatásait, nyitvatartási idejét. Két változat képzelhető el: vagy a meglévő Karikó János Könyvtár bővítése, korszerűsítése, vagy központi helyen – például a volt alállomás épületében egy új bibliotéka kialakítása. Így a forrásokat egy helyre csoportosítva, a jövő évtizedek követelményeinek is megfelelő könyvtár szolgálna ki az olvasóközönség igényeit.” – vélte 1996-ban a polgármester.

Sürgető feladattá válik, hogy a könyvtárban elkészüljön a vizesblokk és épüljön korszerű melléképület. (1999-ben valósult meg.)

A könyvtári szolgáltatás helyzetét olyan állapotba kellene hozni, amit a településkategória megkíván.

Kérdésként merül fel, hogy ez megvalósítható-e a jelenlegi épületben és ingatlanon, vagy a távlati igényeket is kielégítő új könyvtár építésével kell azt megvalósítani. Ha erre öt éven belül nincs reális lehetőség, akkor a Karikó János Könyvtár víz-, csatoma- és gázellátása jövőre sürgető feladattá válik. Függetlenül maradt a bezárt fiókkönyvtár épületének sorsa is.

Szeptembertől a gyermekbábcsoportokból megalkult a Pásztói Miklós Művészeti Iskola bábművészet tanszaka, ahol Nánási Marika mint bábművészet tanár foglalkozott továbbra is velük. Az oktatáshoz a könyvtár bábos termét és a felnőtt Prospero Bábgyűttes eszközeit használták.

1997

Szadváriné Kiss Mária, a Faluház akkori vezetője a képviselő-testületnek javaslatot adott be a könyvtár rövid és hosszú távú fejlesztésére – melyet érdemben csak 1998 elején tárgyaltak. Az épületben még nem megoldott a korszerű közműellátás. Ennek alapvető oka, hogy a biai katolikus egyházközség természetben kérte vissza az épületet abban az időben, amikor az intézmények közművesítése folyt. Szándékát később visszavonta, pénzügyi kárpótlást kért és kapott, így az épület az önkormányzat tulajdonában maradt.

A könyvtár fejlesztésére három elképzelés vetődött fel. Az egyik a volt alállomás épülete, melyről kiderült, hogy speciális építési tulajdonságai miatt nem alkalmas középület céljára. A másik, hogy marad jelenlegi helyén, a könyvtárral egy épületben lévő szolgálati lakás kiváltásával a szociális helyiségek is kialakíthatók lennének. A harmadik változat – melynek nem volt pénzügyi fedezete – szerint a Faluháznál a tervezett nagyterem mellett épülne fel – a rendezési tervben is kijelölt – Faluház méretű könyvtár épülete.

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997
Beiratkozott olvasók száma	780	738	720	771	741	744	732	763
Könyvtárlátogatók száma	10215	8883	7396	5610	5027	6675	5163	5210
Kölcsönzött dokumentumok száma	19657	18850	18690	16941	15627	22110	16963	15987
Leltári állomány	18405	18752	19067	19511	19515	19809	20160	20529
Alapterület /m ²	126	126	126	126	126	126	126	126
Nyitvatartási órák száma /heti	28	28	28	28	28	29	29	29
Újságok, folyóiratok	38	36	36	37	32	25	24	24
Főállású könyvtáros	2	2	2	2	1	1	1	1
Részmunkaidős könyvtáros					1		1	2
Állománygyarapításra fordított összeg /E Ft	107	122	147	173	204	282	477	453
Rendezvények, foglalkozások száma	19	4	7	10	2	3		

„A könyvtár községi »levéltárrá« válhat”

1998

A képviselő-testület keresi a megoldást az 1997-ben Szádváriné Kiss Mária által beadott könyvtár épületéről szóló helyzetelemzésre, melyben nincs megoldva az épület fűtése, vízellátása és hiányzik a csatornabekötés is. Felmerült, hogy – ha nem is fiókkönyvtárat – egy olvasótermet lehetne kialakítani a korábban bezárt torbágyi fiókkönyvtár épületében, melynek hasznosítására a Német Nemzetiségi Baráti Kör elvi hozzájárulást kapott a testülettől. Sokáig nem tudtak konkrét javaslatot tenni az átalakításra. Az ügy mellé állt az akkoriban alakult Hagyományörző Társaság és közösen kialakítottak egy hasznosítási elképzelést. Beadványukhoz csatolkozott a Biatorbágyi Ifjúsági Fúvószenekarért és Füzes Néptáncgyűjtésért Alapítvány is. Később a testület az épület hasznosítására tanulmányterv készítésével bízott meg egy céget. Az elkészült tervben már nem szerepel a könyvtári tevékenység.

„Középkori állapotok” uralkodnak a könyvtárban, elengedhetetlen a vizesblokk megépítése – jegyezte meg Győrík Ferenc alpolgármester, amikor júniusban a Karikó János Könyvtár ezzel kapcsolatos engedélyezési terve került a testület elé. Mások a könyvtár jövőbeli sorsa miatt fejezték ki aggodalmukat. A testület többsége úgy ítélte meg, hogy kényszerhelyzetben van az épület, ezért halaszthatatlan a tervezés elkezdése. A felújításra ebben az évben már nem került sor, ez a feladat már az 1998. októberében megválasztott új képviselőkre hárult.

Ebben az évben is sikert arattak a könyvtári rendezvények: könyvtárhasználati verseny, óvodások csoportos könyvtári látogatása, rendhagyó órák a könyvtárban, Széchényi Könyvtár meglátogatásának szervezése, és májusban bábelőadás a község összes óvodásának. A nehézségek ellenére a könyvtár működött, és a már hagyománynak számító rendezvényeket is ugyan olyan jó színvonalon rendez-

ték meg. Nánási Marika főállású könyvtáros – a részmunkaidős könyvtáros áthelyezése miatt – hónapokon keresztül dolgozott egyedül. Ősztől részmunkaidős lett, végül a következő év januárjától ismét nyolcórás főfoglalkozására bővült a másik könyvtárosi státusz, mint egykor 1983–1994 között. Az új könyvtáros Hodosi Erika segítségével folytatódott tovább a könyvtári munka. Az 1998. évi költségvetésből a testület biztosította a számítógépes katalógus kiépítéséhez szükséges Szirén alapprogram megvásárlását.

1999–2000

Az újonnan felálló testület koncepciójában is szerepelt a közművelődési intézmény bővítése: a Faluház melletti nagyterem létrehozása, a Fő utcai volt könyvtárárpület hasznosítása és a Karikó János Könyvtár felújítása is.

Egy elmarasztaló ÁNTSZ jegyzőkönyv hatására 1999-ben mintegy 700 ezer forintos beruházással készült el a már nélkülözhetetlen vizesblokk kiépítése. A bővítéssel előtér kapcsolódott a könyvtári helyiségekhez, melyben két mellékhelyiséget és egy melegítő konyhát is kialakítottak. Elkezdték az elektromos rendszer felújítását is, de az épület állapota még további korszerűsítésre szorult.

A könyvtárnak közben komoly feladatot jelentett a könyvállomány esedékes, időszakos leltározása. A szakmai munkát a két főállású könyvtáros, Nánási Istvánné és Hodosi Erika végezte. A Szirén-program segítségével megkezdődött a könyvek, dokumentumok elektronikus feldolgozása és rögzítése egy integrált könyvtári rendszerbe (2000. februárig 443 darab). Ez a számítógépes program majd abban is segíthet, hogy a leltározást leegyszerűsítsék, vagy akár a kölcsönzést is számítógépen tartásuk nyilván. Ahhoz, hogy ez működjön, az állomány teljes rögzítésén kívül először minden könyvet vonalkóddal kellett ellátni. Ehhez azonban egy újabb, vonalkód író-olvasó programra volt szükség. Ezt egy fiatal informatikus, Nánási Csaba készítette

el. Így a leltározással párhuzamosan minden könyvbe bekerült a saját kódjele.

A könyvtárnak korábban is voltak helytörténethez kapcsolódó dokumentumai. A Községházán lévő könyvek és egyéb helytörténeti iratok – melyeket a Helytörténeti Bizottság, illetve a község 800 éves évfordulójával kapcsolatban többen gyűjtöttek össze – 1998-ban kerültek a könyvtárba. Hodosi Erika – aki már korábban is foglalkozott helytörténettel – elkezdte rendszerezni ezeket a dokumentumokat, és a kutathatóság, a könnyebb elérhetőség érdekében egy külön polcon, helytörténeti gyűjteményt alakított ki. Ennek a helytörténeti gyűjteménynek a fejlesztésére csak a szándék volt meg, hiányzott az anyagi háttér, mely korszerű tárgyi eszközöket is biztosít hozzá.

„Sor kerül majd a Karikó János könyvtár »modernizálására«, a könyvek mellett hangfelvételek, videokazetták elhelyezésére, és az informatikai fejlesztésre is. [...] A könyvtárban már ma is létező írásos helytörténeti gyűjtemény idővel egyfajta községi »levéltárrá« válhat majd. A fotók, régi iratok másolatai mellett emlékezések, helytörténeti interjúk is helyet kapnának. A jelen folyamatos dokumentálása pedig azért szükséges, mert egyszer az is a múlt részévé válik.” – írta 2000-ben Nánási Tamás az egykori közművelődési bizottság elnökeként az „Utódainknak is szánt közművelődési koncepció” könyvtárra vonatkozó elképzelésében. A megvalósítás azonban még napjainkban is várat magára.

Az ezredforduló évében többfordulós nagyszabású helytörténeti vetélkedőt szervezett a könyvtár a Faluházzal és a Biatorbágyi Ökumenikus Művelődési Egyesülettel közösen. A gyerekeknek Biatorbágy helytörténetéhez kapcsolódó feladatokat kellett megoldani, makettek, tablókát készítettek községünk nevezetességeiről. A zsűri tagjai a helytörténeti dokumentumok gyűjtésében, feldolgozásában legtöbbet tevő személyekből állt össze: dr. Pa-

lovics Lajos történész, polgármester, Nánási Tamás, a közművelődési bizottság elnöke, akik az egykori Helytörténeti Bizottság tagjai is voltak, valamint Horváth Imre, a Biatorbágyi Krónika szerkesztője.

2001

Ez az év több szempontból kiemelt feladatot adott a könyvtárnak. A helyi millenniumi rendezvényekhez kapcsolódott az országosan meghirdetett Olvasás éve, mely januártól következő év ősziéig tartott. Ez a központi rendezvény adta az ötletet, hogy a könyvtárhasználóknak díjat alapítsanak. Elsőként a két legidősebb könyvtárlátogató, Szende Lajosné és Rőzse Istvánné vehette át a „Leghűségesebb olvasó” díját.

Májusban jeles ünneplésre készült a könyvtár a névadó, Karikó János születésének 150. évfordulója alkalmából. Ennek jegyében a Magyar kultúra napján a névadóra emlékezve helytörténeti és könyvtárhasználati vetélkedőt hirdettek. Ehhez kapcsolódva a Krónikában könyvtári rovatot indítottak, ebben a népköltő életrajzából jelentek meg adatok, korabeli írások, versek, dokumentumok, melyekből a gyerekek a vetélkedőre felkészülhettek. A nagyszerű vetélkedőn az alsósok versenyét Nánási Marika vezette, míg a felsősöké Hodosi Erika irányításával zajlott. A nyertes csapatokat felkészítő tanárok munkáját a Biatorbágy Kultúrájáért Alapítvány az általa az évfordulóra megjelentetett Karikó-kötettel köszönte meg, remélve, hogy a kötetet – beépítve a tantervbe – gyakran forgatják majd a tanórákon.

A Krónika decemberi számában jelent meg a könyvtártörténet első része, pár oldallal hátrébb a könyvtár történetének „fekete krónikája” volt olvasható: a sajnálatos, de szerencsés kimenetelű tüzeset miatt a Karikó János Könyvtár decemberben átmenetileg zárva tartott. (Az intézmény – az elektromos szekrényben keletkezett tűz miatt – használhatatlanná vált – a berendezés és a könyvállomány nem égett meg, „csak” minden kormos lett –, lekapcsolták a villanyhálózatról.)

A képviselő-testület már december közepén hosszabb vitával tárgyalta a tűzkárt szenvedett könyvtár sorsát. A tűzoltósági és villanyszerelői szakvéleményekből nem derült ki, hogy kié az ügyben a műszaki felelősség. A testület 2 millió forintot biztosított az intézményfejlesztési keretből a könyvtár megnyitásához szükséges felújítási munkálatokra. Emellett igazságügyi szakértőt kértek fel, hogy vizsgálja meg a tűz okát, és állapítsa meg, ki ezért a felelős. Az intézményvezetőt utasították arra, hogy kezdje meg a könyvtár zavartalan működéséhez szükséges korszerű műszaki beruházás előkészítését.

Helytörténeti vetélkedő díjátadása

2002

A Magyar kultúra napján Nánási Marika adta át a „Leghűségesebb olvasó” díját Gábor Ilonka néninek és Bányai János 16 éves olvasónak, aki korosztályát „megszégyenítve” sok idejét töltötte olvasással és a könyvtár látogatásával.

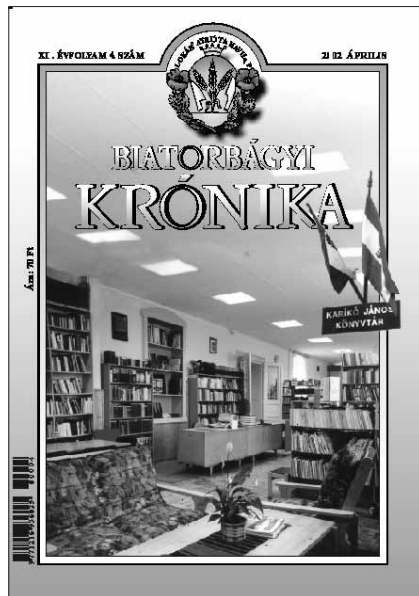
A januári testületi ülésen újra téma volt a könyvtár helyreállítása, mert az elkezdődött munka során derült ki, hogy elkerülhetetlen a jelentősebb mértékű felújítás. A gázfűtés bevezetésére, lámpák cseréjére, álmennyezet kiépítésére, festésre, mázolásra és az elmúlt években elmaradt műszaki fejlesztésre a testület további 4 millió forintot biztosított.

A felújításon dolgozó kivitelezők a tetőzet cseréjén kívül szinte mindent felújítottak, kijavítottak, a külső vakolással együtt az épület új ereszcatornát is kapott. A bejárat- és udvarrendezés munkáit a hivatal településüzemeltetési csoportja végezte.

A kívül-belül megszépült könyvtár áprilusra tervezett nyitására a takarítókra és a könyvtárosokra is sok feladat hárult, hiszen több ezer kötetet kellett portalanítani, áttörölni és újra rendszerezni ahhoz, hogy ismét fogadhassák az olvasókat. Ebben a munkában részt vett Habera Béla és az először rész munkaidősként majd májustól főfoglalkozásban a régi könyvtáros, Nánási István is.

Közben a testület megkapta a szakértői véleményt, mely az üzemeltető, azaz az intézmény és az önkormányzat felelősségét állapította meg. Ezt a testület vitatta, ugyanis a tűz feltételezhetően azon a szakaszon keletkezett, melyhez csak az áramszolgáltatató nyúlhat: a villanyórában. Ennek kapcsán a testület kezdeményezte az Elművel kötött szerződések módosítását a többi önkormányzati intézménnyel kapcsolatban is.

Április 5-én csendes, családi ünnepség keretében nyitotta meg ajtaját az olvasók előtt a megújult Karikó János Könyvtár. „Ami a miénk, és amit nagyon szeretünk, azt nem hagyhatjuk, hogy elpusztuljon.” – e szavakkal ismertette Szádváriné Kiss Mária a könyvtár felújításának előzményeit, majd köszönetét fejezte ki a testületnek a halogatás nélküli gyors döntésért. Az intézmény vezetője az építőknél is köszönetet mon-

dott, kiemelve Győrök Ferenc és csapatának áldozatos munkáját.

A megújult könyvtárat Palovics Lajos polgármester adta át hivatalosan a könyvtárosoknak és az olvasóknak.

Kéri Zsófia, Karikó János ükunokája énekelt szép népdalokat és Géczy Árpád szavalta el a költő Ki boldogabb? című költeményét.

Talán a sors keze, talán csak véletlen, de könyvtártörténetünk érdekes egybeesése volt ez az átadás, és az, amit Karikó János 100 évvel korábban, 1902 áprilisában írt naplójába: „Olvasóköri tagjai régóta tervezték 25 éves fennállásunk megünneplését. A jövő hó-

napban, májusban lesz ugyanis 25 éve, hogy buzdításomra s fáradozásaimra körünket megalakítottuk.” Majd alább így folytatja: „a helyiséget ebben a hónapban 4 méterrel meghosszabbítottuk, hogy a májusban tartandó jubileumi ünnepély alkalmával benne mindnyájan megférhessünk”. A jubileumról szóló májusi napló bejegyzésében ezt írja: „Az ünnepélyre csak a tagok lettek meghíva családotól, mert az ünnepély is olyan kedves családi jellegű volt, mintha egy nagy családot képeznénk mindnyájan.”

Új fejezet kezdődhet

2003

Az előző évben megújult könyvtárba visszatértek a dolgozó hétköznapiak, melyben újra szerepet kaptak a régóta sikerrel működő könyvtárhasználati órák is.

Sárkányország, Tündérorság, a Manók és a Törpék Országának kengyelfutói vitték a hírt február utolsó két hetében. A negyedik osztályok

„Népmesék világa” című könyvtári vetélkedőn játékos formában mérték össze olvasottságukat, tudásukat és fantáziájukat. Az alkalomra készített szebbnél szebb királyi koronákból pedig kiállítás született.

Március végén négy harmadikos osztály szóbeli, írásbeli és gyakorlati feladatokkal versenyzett értékes könyvjutalmakért a hagyományos könyvtárismereti vetélkedőn.

A Biatorbágy és Környéke Mozgáskorlátozottak Egyesületének tagjai az önkormányzattal együtt dolgoztak azon, hogy a

köztség közintézményei a kerekesszékekkel közlekedők számára is megközelíthetőek, akadálymentesek legyenek. A polgármesteri hivatal segítségével társadalmi munkában végezték el a könyvtár külső akadálymentesítését. Példát mutatva arra, hogy egy kis odafigyeléssel, szinte elhanyagolható anyagi ráfordítással, összefogással lényegesen könnyíthetünk a mozgásukban korlátozottak helyzetén.

Októberben „Már tudok olvasni” címmel másodikos osztályok vettek részt könyvtárhasználati foglalkozásokon, az 5–6. osztályosoknak pedig az általános és szaklexikonokról volt ismertetés.

Decemberben a hetedik osztályosok rendhagyó irodalmi órája volt a könyvtárban. Ez Dinnyés József „Énekelt versek” c. sorozatának első előadása volt „Tartsd meg azért népedet” címmel.

2004

Januárban „A fölfeszített nemzet” címmel folytatódott Dinnyés József „Énekelt versek” c. sorozata.

Februárban a biai óvoda nagycsoportosai „Medvenapot” tartottak. Ennek előkészítését segítette a délelőtti könyvtári foglalkozás. Medvékről szóló

meséket hallgattak, képeket kerestek, nézegettek az óvó nénik és a könyvtárosok segítségével.

A harmadik osztályosok a könyvtárhasználati vetélkedőn tették próbára a könyvtári órák alatt elsajátított tudásukat – eredményesen.

A Krónika 2004 februári számában Nánási István A könyvtárhasználó jogai és a könyvtár új feladatai címmel a hazai könyvtárügy átalakításáról és korszerűsítéséről, a könyvtári törvény jogszabályai által biztosított fejlesztésekről ír. „A könyvtárügy küldetése: mindenki számára lehetővé tenni az információkhoz és dokumentumokhoz való szabad hozzáférést a könyvtári rendszeren keresztül. Ennek alapja a könyvtárak informatikai hálózatának kialakítása, fenntartása, fejlesztése, tartalommal való feltöltése.” Ezt a feladatot látja el az Országos Dokumentum-ellátási Rendszer, az ODR, melynek 56 tagkönyvtárral van élő kapcsolata. Az információs, tudásalapú társadalomban elvileg így az olvasó elektronikus úton kérhet más könyvtárakban fellelhető dokumentumokról másolatot. Gyakorlatilag a jogszabály által biztosított fejlesztésekhez a könyvtárak többségében – így a mi Karikó János Könyvtárunkban is – jelenleg ehhez a magasabb szintű

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Beiratkozott olvasók száma	744	760	788	810	762	821	838	851	842	833
Könyvtárlátogatók száma	4351	3890	5006	5330	4909	7965	8588	8644	8282	7689
Kölcsönzött dokumentumok száma	12604	6129	8421	8636	9267	13416	15218	15674	14137	13522
Leltári állomány	21065	21382	22255	22541	22845	23216	23715	23792	24567	25356
Alapterület /m ²	126	126	126	126	126	126	126	126	126	126
Nyitvatartási órák száma/heti	29	29	29	29	40	36	36	36	36	36
Újságok, folyóiratok	24	24	28	28	25	25	25	26	29	27
Főállású könyvtáros	1	2	2	1	1	2	2	2	2	2
Részmunkaidős könyvtáros	1			2	2	0	0	0	0	0
Állománygyarapításra fordított összeg /E Ft	716	566	618	719	629	889	1481	1890	1921	1840
Rendezvények, foglalkozások száma	18	24	34	30	18	63	67	41	35	41

könyvtári szolgáltatáshoz még hiányzik a korszerű technikai háttér.

Március 15-én ünnepélyes keretek között avatták fel – a korábban könyvtárként működő épületet – az új Közösségi Házat, mely újabb közösségi teret biztosít a Biatorbágyon működő egyesületeknek, szervezeteknek.

Áprilisban Népmesék világa címmel ismét játékos vetélkedőt rendezett a könyvtár alsósoknak. A gyerekek által készített királyi koronákat ismét kiállították.

Decemberben Lelkes Péter tervezőművész tartott előadást vetített képekkel, Globalitás és a nemzeti sajátosság címmel, és ez volt egyúttal az Art Designer című könyvének bemutatója is.

2005

A szokásos könyvtári feladatok mellett a könyvtár több író-olvasótalálkozót is szervezett.

Májusban Kristóf Attila író, újságíróval „Tények és titkok a Magyar Nemzetnél” című könyvről beszélgettünk, könyvvásárlással és dedikálással egybekötve.

Júliusban „A titkok meg a nyitja” címmel Modor Ádám azonos című könyvének bemutatója volt, kutatási tapasztalatokkal kiegészítve.

A PMAMI két bábművészet tanszakos osztálya a könyvtárban tartotta év végi nyilvános vizsgabemutatóját.

A Biatorbágyi Napok keretében szeptemberben a népszerű író, forgatókönyvíró, dramaturg Vámos Miklós volt vendége a könyvtárnak. A közönséggel teli könyvtári rendezvényen előben hallhatták az író sajátos, fanyar humorát.

Októberben néhány hetes csúszással elkezdődött a közművelődési intézmény, a Faluház melletti nagyterem építése, ami növelte a könyvtár feladatait. A Faluház csoportjaiból a Szakály Mátyás Férfikórus, a Népdalkör és a BÖME sakk-köre költözött át és működött hónapokig a könyvtárban.

Decemberben „A megfestett fény” címmel diavetítéssel egybekötött könyvbemutató helyszíne volt a Karikó János Könyvtár. Beke Mari előadásában saját fotói

A Közösségi Ház átadása

vetítésével Magyarország díszmű üveges művészetéből kapott ízelítőt a közönség.

Új hagyományt teremtve ebben az évben rendezte meg először a BÖME a Karácsonyi kupát a sakk iránt érdeklődőknek, melynek szintén a könyvtár adott helyet.

2006

Januárban a hagyományos könyvtári foglalkozások és vetélkedők mellett a PMAMI bábművészet tanszakának félévi kiállításának – a Faluházban folyó átépítések miatt – is a könyvtár adott helyet.

Februárban a könyvtár volt a helyszíne az önkormányzati közmeghallgatásnak, melynek témája a Szentháromság tér volt.

Ugyanebben a hónapban dr. Csizmadia András és Niksz Gyula borkóstolóval egybekötött könyvbemutatót tartott „Étkeink és illő borok harmóniája” címmel.

Augusztus 18-án ünnepélyes keretek között Spányi Antal megyéspüspök úr adta át a felújított, korszerűsített Faluházat és a mellé épített 300 főt befogadó új, többcélú nagytermet.

„A '90-es évek elején a község közművelődési és közgyűjteményi tevékenysége a Klubkönyvtár keretei között folyt. A már akkor is neves Prospero Bábgöygyűjtemény, Ifjúsági Fúvószenekar és Füzes Néptáncgyűjtemény, a Férfikórus és a Népdalkör (Asszonykórus) szabadtéren vagy az általános iskola zsibongóin, tornatermeiben szerepelhetett csak. Az 1992.

május 1-jén átadott Faluház tovább élénkítette a község kulturális és egyesületi életét, bár érezhető volt a nagyterem hiánya. Ma már tíz egyesületi formában működő előadásokat, rendezvényeket tartó kulturális szervezet működik a községben.

A Faluház, a vele egy szervezetben működő Karikó János Könyvtár és a 2004-ben felavatott Közösségi Ház további 42 társadalmi és érdekvédelmi szervezetnek nyújt szereplési, találkozási lehetőséget. A Faluházzal, illetve az általános iskolával társbérletben működő Pászti Miklós Alapfokú Művészetoktatási Intézmény növendékei és művésztanáraik számára is javultak a lehetőségek, a tanítási órák és a szerep-

A Hagományörző Egyesület díját veszi át Nánási István

lések terén a nagyterem átadásával.” – nyilatkozta dr. Palovics Lajos polgármester az átadás előtti sajtótájékoztatón.

A könyvtár szeptemberben – kihasználva az új nagyterem létrejöttét – dr. Zombori Ottó csillagász hetedik-es-nyolcadikos tanulóknak szervezett „Naprendszer” előadását a várható nagy létszám miatt a Faluházba szervezte át.

Novemberben „A Forradalmi Bizottság kitarzott” címmel Nánási Tamás újságíró tartott előadást a biai '56-os eseményekről a könyvtárban.

2007

Biatorbágy ez év júliusától városi rangot kapott. A könyvtár fejlesztése, modernizálása, területének bővítése már évek óta az önkormányzat hosszú távú tervei között szerepel. A képviselő-testület a Faluház és nagyterem környékéhez tartozó egykori vasút nyomvonalát intézményi területnek jelölte ki, itt kaphat helyet majdan az új városi könyvtár. S bár az önkormányzat nem hirdetett tervpályázatot, vállalkozások jelentkeztek különféle tervekkel, melyek között többféle elképzelésben vázolják fel az intézményi terület beépítését. Az önkormányzat még nem tárgyalta e terveket.

Ha ezen az intézményi területen megvalósul az új könyvtár, könyvtártörténetünkben is újabb fejezet kezdődik...

A biai könyvtárban dolgoztak

1958–1974	Szegfű Mária	tiszteletdíjas
1974–1975	Nánási István	tiszteletdíjas
1975–1977	Nánási Istvánné	tiszteletdíjas
1977–2008		főállású
1977–1981	Palócz Ágnes	tiszteletdíjas alkalmanként
1981–1982	Palovics Istvánné	tiszteletdíjas
1982–1993		főállású
1993–1994	Zsolyomi Ibolya	főállású
1994–1998	Lévainé Cseh Ágnes	részmunkaidős
1998	Hodosi Erika	részmunkaidős
1999–2008		főállású
2001–2002	Habera Béla	részmunkaidős
2001–2002	Nánási István	részmunkaidős
2002–2008		főállású

Könyvtártörténeti bibliográfia

BIATORBÁGYI KRÓNIKA

A könyvtárakról (Nánási Istvánné)	1991/10.15.0
Helyismereti vetélkedő (Hódosi Erika)	1992/VIII
Könyvtárméavadó (Horváth Imre)	1992/10.13.0
Bezárták a torbágyi fiókkönyvtárat (N. T.)	1996/5.3.0
Könyvtári káté (H & H)	2000/2.18-19.0
Egy népköltő élete (Hodosi Erika)	2001/1.12.0
Feljegyzések Karikó János életéből (Karikó Erzsébet)	2001/1.12-13.0
A „Leghűségesebb olvasó” (Szádváriné K. M.)	2001/2.19.0
A Faluház és a Karikó János Könyvtár szakmai munkája	2001/2.20.0
Biai Olvasó Népkör (Hodosi Erika)	2001/2.21.0
Könyvtárhasználati órák (Nánási Istvánné)	2001/4.15.0
Egy biai népköltőre emlékezve (Hodosi Erika)	2001/5.23.0
Aranycyűrű (Horváth Imre)	2001/10.29.0
Könyvtárkronológia (1959–1974) (N. I.-né)	2001/12.22–23.
Az „újkori” könyvtár indulása (H-né N. E.)	2001/12.22–23.
Tűz a könyvtárban (Horváthné N. E.)	2001/12.29.0
Kétmillió a tűzkárt szenvedett könyvtárra (Képviselő-testületi ülés, dec. 17.)	2002/1.4–5.0
Könyvtári capriccio (Képviselő-testületi ülés, jan. 31.)	2002/2.4.0
Kizöldült a Karikó János Könyvtár (N. T.)	2002/3.5.0
A Faluház és a Karikó J. Könyvtár 2001. évi munkájáról (Szádváriné Kiss Mária)	2002/3.24.0
Könyvtárátadás (Horváthné N. E.)	2002/4.16–17
Népmesék világa (Nánási Istvánné)	2003/3.25.0
Könyvtárismereti vetélkedő (a résztvevő gyerekek)	2003/4.27.0
Kerekesszékekkel is látogatható a Karikó János Könyvtár (Nánási Tamás)	2003/10.5.0
Könyvajánló, A Karikó János Könyvtár programja	2004/2.13.0
A könyvtárhasználó jogai és a könyvtár új feladatai (Nánási István)	2004/2.15.0
Könyvtári mozaik (Nánási Istvánné)	2004/3.25.0
Könyvtárhasználati vetélkedő (3. b csapat)	2004/3.25.0
Könyvtárunk és névadója. Jelige: Vadon virágai (Nánási Istvánné)	2004/3.26–27.
Láttelel a formatervezésről Art Designer-könyvbemutató	2004/6.15.0
Vendégünk volt Vámos Miklós	2005/9
A megfestett fény	2006/1.11.0
Karácsonyi sakkverseny	2006/1.26.0
Bábok kiállítása a Karikó János Könyvtárban	2006/2.18.0
Könyvtári foglalkozás, amelyből mindig verseny lesz	2006/2.19.0
Illő harmóniával	2006/3.19.0
Gyertyagyújtás	2006/11.30.0
Bábok kiállítása a Karikó János Könyvtárban	2007/2.17.0
Kézikönyvböngésző	2007/2. 17. 0
Könyvtár huszonöt négyzetméteren	2007/2.18–19.0
Klubkönyvtár – „átmeneti jelleggel”	2007/3.26–27.0
Fiókkönyvtár, filmklub, bábos sikerek	2007/4.26–27.
A rendszerváltó könyvtár	2007/5.14–15.0
„A könyvtár községi »levéltárrá« válhat”	2007/7.20–21.0
Új fejezet kezdődhet	2007/8.22–23.0
Könyvtárismereti vetélkedő	2007/11.25.0
	FÜZES
Akadálymentesítve! (Mester László)	2003/9.14.0

Jelige: „Vadon virágai”*

Biatorbágyon születtem és felnőttkoromig abban a házban éltem, amely átellenben volt a Karikó házzal, ahol a népköltő, fia s unokái éltek. Mint kisgyerekek állandó vendég voltam a háznál, és nagyon sok történetet hallottam a „Karikó nagypapáról”. Kíváncsian vizsgáltam a családi fotókat és tárgyakat. Gyerekfejjel is éreztem, hogy nem mindennapi ember volt. Felnőttként már tudatosan tenni akartam azért, hogy emlékezete nemzedékről nemzedékre megmaradjon. 1975-ben lettem könyvtáros Biatorbágyon, és azóta is itt dolgozom.

1992-ben Biatorbágy község első írásos említésének 800 éves évfordulójának ünnepi keretei és a Faluház májusi megnyitása egy régóta dédelgetett elképzelés megvalósításához nyújtottak segítséget.

A Faluház átadásával a továbbiakban intézményünknek ismét „csak” a könyvtári kultúra szolgálatát kellett ellátnia. Ez hozta elő azt a régi ötletet, mely szerint a könyvtárnak nevében is hordoznia kellene azt a helyi múltat, mely ezzel közvetlen összefüggésben áll, és közösségünk minden lakója és az újabb generációk számára is tisztelendő. A sablonos II. Közművelődési Könyvtár helyett javaslatomra 1992. szeptember 20-án a könyvtár ünnepélyes keretek között felvette Karikó János parasztköltő, bíró nevét, aki a Biai Olvasó Népkör szervezője és jegyzője is volt.

„Karikó nagypapáról” szőtt álmom valóra vált. Munkahelyem falán lévő réztáblán naponta az ő nevét olvasom.

A könyvtár elődjének tekintett Biai Olvasó Népkör története azokon a dokumentumokon (naplórészletek, kéziratok) keresztül kísérhető végig, amelyek jelenleg a könyvtárban találhatóak. A napló bejegyzése szerint 1877. április 2-án Sebők József református lelkész indítványára kezdték meg a kör szervezését. A Biai Olvasó Népkör 25 éves jubileumára írt kéziratban a fenti esemény így jelenik meg: „Sebők József református lelkész 1877. április elején gyűlést hívott össze, s buzdító szavakkal ajánlatta a népiskolai könyvtár felállítását, s ezt oly módon gondolta legcélszerűbben keresztülvihetőnek, ha társas kört alakítunk s hírlapot járattunk s néhány jobb könyvet apránként beszerzünk.”

Kevesen buzdultak fel, hisz 5 polgár 5 forintjával indult el az olvasókör. Megrendelték a Magyar Hírlap c. napilapot, de a vasárnapi összejöveteleken nem bővült a tagság, s már-már a megsemmisülés fenyegette a kört.

Ekkor határozott lépésre szánta el magát Karikó János. 13 tagot meggyőzve, aláírásuk birtokában és egy ideiglenes szabályzat kidolgozásával saját házában megalakította ideiglenesen az olvasókört.

Az alakuló gyűlésen hozott határozatok értelmében olvasóhelyiségnek kibérelték Simon Ferenc házának hátsó kis szobáját. Az éves tagdíjat 1 forintban határozták meg; tisztségviselőnek megválasztották Karikó Jánost (jegyző) és Simon Ferencet (pénz- és könyvtárnok). Olvasóesték időpontjának a csütörtök és vasárnap estéket jelölték ki.

Május 10-én volt az első összejövetelük, majd az elfogadottak szerint hetente rendszeresen találkoztak. A tagok létszáma 25 főre emelkedett.

Tudomást szereztek arról, hogy megalakulásuk nem törvényes, ezért lépéseket tettek megalakulásuk hivatalossá tételére. Megválasztották elnöknek a kör létrehozását kezdeményező református lelkészt, alelnöknek Botsor Gyula tanítót. Hattagú választmányt hoztak létre, melynek tagjai: Szabó János, Molnár János, Hermán Gábor, Szikra András, id. Harczy János és Szalai János. Elkérték, és kevés módosítással elfogadták a Töki Olvasó Népkör szabályzatát, amit felterjesztettek az illetékes helyre. Az alapszabályzat megerősítéséről 1880-ban kapott a kör értesítést.

1877 szeptemberétől tehát hivatalossá vált a kör működése. Ekkor már az olvasóhelyiséget naponta használhatták a tagok, a napilap mellé képes hetilapokat is rendeltek és 1 Ft 50 kr tagdíjat fizettek. A következő években az olvasókör 30 fő körüli létszámmal működött.

1879-ben Sebők József halála miatt új elnököt választottak Úrházy Lajos lelkész személyében, aki Karikó szavaival élve „sok jót tett a körrel”. A lelkész több éven át saját költségén egy-egy hetilapot járattott az olvasókör számára.

1882-ben Mészáros Dániel házában béreltek szobát, s a rákövetkező évben K. Szabó József házába költözött az olvasó népkör. Itt 1890-ig tevékenykedett a kör, ahol virágzásnak indult, hisz tagsága 40 fő körül mozgott, a tagság mulatságot rendezett a kör javára, két évig dalárdát működtetett. 1887

* Részlet Nánási Marika „Névadónk” címmel kiírt megyei pályázatra készített pályamunkájából

májusában megünnepelték fennállásuk 10. évfordulóját.

1888-ban Úrházi elköltözésével új elnöke lett a körnek, Dézsi Mihály lelkész. Ettől az évtől kezdve a kör nyilvánosan ünnepelte március nagy ünnepét.

1890-ben ismét költözött a kör, ekkor Szalai János házába kerültek, ahol hét évet töltöttek el.

„1892-ben olvasó-népkörünk 10 forintos zászlót csináltatott. A tagok száma ekkor már ötvenre szaporodott, különösen az ifjúság közül, körülmény Dézsi M. elnöki jelentése szerint reményt nyújtott arra, hogy a »nemzet virágai« idővel a hazaszertettek tettében nyilvánuló gyümölcseit hozzák...”

A kör gyarapodása a következő években is folytatódott. 1896-ban a tagok létszáma 64 főre, 1897-ben 70 fölé emelkedett. Anyagi megtakarításukat az 1896-ban alakult Biai Hitelszövetkezetbe helyezték el. További megtakarítás végett a kör új helyiséget bérelt az egyházközségtől. Az 1897-es költözéssel egyre közelebb kerültek egy szép ideához: „valaha házbirtokot szerezni s ne kelljen ide-oda vándorolni.”

S ez az év meghozta a kívánt fordulót. A kör tudomására jutott, hogy eladó az a Simon-féle ház, amelyben először béreltek szobát. Elhatározták, hogy megveszik a házat. Gyűjtést rendeztek a foglalóra, egyezséget kötöttek az eladóval, s május 30-án a közgyűlés is megerősítette a vételt.

„Huszonegy évi házbérfizetés után 1898 február elején beállott tavaszi napok alatt hangymódra sürgölődő férfiakat láttunk e házban kívül és belől. Ingyenes kézi és fuvarmunkákkal szolgáltak a tagok, vetekedve, hogy ki tehessen többet és jobbat.”

A vett lakást jelentékenyen átalakították.

„A szoba földje 30-40 centiméterrel leszállítva lett, s a régi kis ablakok helyett két nagyobb ablak készítettett. Az egyenetlen udvar is egyenessé csináltatott, a kis udvar, kert az udvarhoz csatoltatott, a nádtető kijavítottatott és a kapubálványok odább tették, hogy idővel keresztbe építeni lehessen. Három évvel később 1901-ben az utcára új kőfal húzatott.

1898. február 20-án lett megnyitva ünnepélyesen tulajdon helyiségünk, s azóta a célra alkalmas udvarunkban tartattak a hazafias ünnepélyek is.”

Tizenhárom év után Dézsi Mihály Csákvárra költözött, így az új lelkészt, Barkász Kálmánt választották elnöké. Az új elnök buzgó közbenjárására a földművelésügyi miniszter 173 kötetes könyvtárat és szekrényt adományozott a Biai Olvasó Népkör 25 éves jubileumára.

Az 1902-es ünnepségre a tagság is buzgón készült. Négy méterrel meghosszabbították a szobát, s méltó rendezvényt szerveztek a nagy ünnep tiszteletére.

Az olvasó-népkör történetéről jelenleg 1902-ig található forrás a könyvtárban.

1910 után is működött a kör, egészen 1949-ig, melyről az adóívek másolatán kívül nincs dokumentuma a községi könyvtárnak.

Idézetek Karikó János naplójából

1902. április

Olvasónépkörünk tagjai régóta tervezték 25 éves fennállásunk megünnepelését. A jövő hónapban, májusban lesz ugyanis 25 éve, hogy buzdításomra s fáradozásaimra körünket megalakítottuk. Legelső olvasó-helyiségünk Simon Ferenc hátulso és udvarra nyíró kicsiny szobácskájában volt. Onnan 1882-ben Mészáros Dániel hátulso szobájába mentünk s egy év múlva K. Szabó József utczai első szobájába hurockodtunk. Hét év leteltével Szalai János adott szállást körünknek szintén utczai első szobájában. 1897-ben a régi óvodahelyiséget vettük bérbé Egyházunktól s a rákövetkező évben házbirtokot vettünk Simon Istvántól abban az udvarban, hol azelőtt 21 évvel szegényesen megalakultunk. Ezt a helyiséget ebben a hónapban 4 méterrel meghosszabbítottuk, hogy a májusban tartandó jubileumi ünnepély alkalmával benne mindnyájan megférhessünk. Sajnos! a jobb módú gazdák körünket sohasem pártolták, most meg a papválasztás óta nyílt ellenségeivé váltak némelyek minden működésünknek. Ennek daczára tagjaink áldozat készsége sikert aratott. Sok ingyenes kézimunkával segítették a tagok az építést, mi pedig gazdák a fuvarokat szintén megtettük fizetés nélkül. Voltunk néhányan, kik 10-20 korona értékű fuvar is szívesen szolgáltunk a közügy érdekében. Lelkészünk utánjárása folytán, pedig éppen jubileumi örömmünepünkre a Minisztériumtól gazdag népkönyvtárt kaptunk ajándékba.

1902. május

Olvasókörünk 25 éves jubileuma Áldozó csütörtökön e hó 8-án fényes és lélekiemelő ünnepe volt olvasókörünknek. Az épületen csüggő zászlók s a belül feldíszített tágas olvasó-helyiség s az arcokon ragyogó öröm, no meg a kedvező szép májusi idő gyönyörködtetett mindnyájunkat, hogy törekvéseink 25 év alatt mily sikert értek el! S áldottuk az Urat, hogy kezeinket megtanító és ujjainkat a hadakozásban vezérelte. Mert körünk sokat emelkedett nagy-

Az Olvasó Népkör pecsétje

ságában kicsinységéből, sokat nyert fényességében. Nőtt mint a jászolban született Krisztus anyaszentegyháza, melyet a hatalombirtoklás féltő farizeusok hiába akartak elnyomni. Az ünnepélyre csak a tagok lettek meghívva családotól, mert az ünnepély is olyan kedves családias jellegű volt, mintha egy családot képeznénk mindnyájan. Néhány régi tagot is meghívtunk, kik bár most nem tagok, de valamikor lelkes pártfogóink voltak. Ünnepélyünket Barkász Kálmán lelkészünk, mint elnök nyitotta meg s szép beszéd tartása után felhívott engemet, hogy a kör 25 éves történetét olvassam fel s én felolvastam az általam eleven színekkel leírt történetet s utánna elszavaltam a fentebb leírt költeményemet. Versem áradásba hozta a szíveket s mindenkit felvillanyozott s a tetszés meglátszott a közönség arcán. Utánnam Pénzes István olvasta fel Miklós István alkalmi költeményét, mi szintén jó hatással volt. Díszgyűlés tartatván ez alkalommal, az elnök indítványozta, hogy e napnak emlékére az általa készített s 10 korona aláírással megnyitott aláírási íven mindenki írjon alá s egy hó alatt, fizessen is valami kis összeget. Az így befolyandó összeg a kör 25 éves jegyzőjének nevére jótékony célú alapítvány lenne. Kértem a tagokat, hogy ha alapítványt tesznek is, ne kereszteljék azt az én nevemre, mert az ellen szerénységem tiltakozik, hogy elfogadjam. Elnök erősen ragaszkodott indítványához s én a magaméhoz, e miatt az ügy nem vitethetett dűlőre. Rázendült a zene s megkezdődött egy nagy család kedélyes szép mulatsága, melyben a legöregebbek is megmutatták, hogy a tánc is akkor esik jól, ha ennyi nép között igazán otthon érzi magát az ember. Vagy hetven pár tánczolt s csak reggel oszladozott szét a sokaság, gyakran el-elmondva: rég nem mulattam ilyen jól.

A névadó, Karikó János élete és munkássága

A Vadon virágai

Ki ülteti, ápolja s gondozza
A vadonnak e szép virágait?
Ritka kertben van szebb színű rózsza.
Illata is mintha szebb volna itt:
Kertész nélkül, gond s ápolás híjján
Óh mily szépen tenyésznek itt BIÁN!

Jó barátom, ki e könyvet nézed!,
Álmélkodhatsz az olvasás közbe
Nálam vadon termett a költészet,
Óh a csírárt senki sem ösztönözte,
S nem mindenik iskolázott velő
Épít szebbet, mint egy földművelő.

1851. május 19-én született, süketnéma kovácsmester fiaként. A nagypapa vezetgette és taníttatta az eszes kisgyermeket. Négyéves korában megtanította a betűk ismeretére. Hamar megtanulta a kis János, és később ő taníttatta a szomszédék kisfiát. Miután a nagyszülők meghaltak, az édesanya a csintalan gyermeket 1857-ben beíratta a biai református iskolába, ahol az elsők közé került.

Nagyon szépen ír és rajzol. Szeret olvasni. Az iskola elvégzése után Boczor József rektor fiával, Károllyal készül a továbbtanulásra. Szorgalmasan tanulják a „deák nyelvet”, de szüleinek szegénysége miatt ez az út lezáródik. Már 13 éves korában több alkalmi költeményt ír. Hogy mégis tanuljon valamit, könyvkötő inasnak szegődik Budára. De honvágya oly erős, hogy csak 11 napig bírja. Anyja érte megy, hazahozza. Itthon csúfolják emiatt. Visszamegy, de így is csak két hétig bírja. Beteg lesz. Hazajön, napszámba jár. A következő év, az 1866-os ínséges esztendő országszerte. Még napszám sem akad. Egy vakhoz áll inasnak Budán, de ez is csak öt hétig tart.

Akkor így gondolkozik: van házunk, szőlőnk és földünk, inkább itthon dolgozom, még napszámba is szívesen megyek, csak hogy itt a falumban élhessek.

Ismert zsoltdárdallamokra 120 éneket költ, amit saját maga be is köt.

Földműveléssel foglalkozik, fuvaroz, esős időkben könyveket köt be krajcáróért.

16 éves, amikor a könyvkötésért egy hamis papírpénzt kap. Megpróbálja elkölteni. Volt, ahol visszaadták, de volt, ahol elvették. Nem hagyta nyugodni a gondolat, mi lenne, ha megpróbálná ő is? A szegénység miatt, s a „jóakarók” rábeszélésére bankót csinál, de már az első nap rajtaveszt. Amikor a szolgabíró azt mondja, hogy inkább négy ökröt loptál volna el, akkor döbben rá arra, hogy ez mennyivel nagyobb bűn. Büntetése hat hónapi fogház. Sokat gyötrődik tette miatt. Naplójában írta le azt a nagy lelki gyötrelmet, amelyen átment.

A következő évben elszegődik a szomszéd faluba, szolgálatba egy nagygazdához. Elhatározza, hogy földjüket – ami eddig ki volt adva – maguk művelik ezután. Kitölti ezt a nehéz évet is.

Itthon a következő évben napszámra is jár, hogy a felszerelést megvehessék a gazdálkodáshoz. A biai kőbányában dolgozik, ahol szépen keres. Kocsit, lovat szeretne venni. Édesapja is eljárogat vele, mert szerszámjai már kopottak.

1870 áprilisában egy lezúduló szikla apját elüti, lábát összezúzza, és egyheti szenvedés után meghal. (Nem hallotta, nem hallhatta a figyelmeztető jelzést, mert siket volt szegény.) Itt marad a tizenkilenc éves fiú özvegy édesanyjával és két kicsiny testvérével. Mint családfenntartó mentesül a kato-

nai szolgálat alól. A jövőre nézve számot vet minden lehetőséggel.

1873. március 4-én feleségül veszi Kuldóráról Lázár Erzsébetet, aki hozzáillő, szorgalmas, kedves feleség és anya lesz. Ez év december 25-én születik első gyermekük, János.

Most már kocsija, lova van. Gazdálkodik és fuvaroz. Könyvkötéssel foglalkozik, életéről, falujáról naplót vezet és verseket ír.

1877-ben születik Lídia lánya, akit nagyon szeret, aki tizenegy évig él csak, és akit egész életében gyászol.

Ebben az évben alakul meg az Olvasókör, melynek szervezője, haláláig aktív tagja és jegyzője volt.

Az 1881-es községi választáson, mint az 1848-as függetlenségi párt tagja bekerül a képviselő-testületbe, és esküdtnak is megválasztják. Nagy tisztesség volt ez egy harmincéves embernek. Részt vesz a követválasztásokon is. Választói az ő indulóit éneklék a kerületben.

1885-ben kiadják Vőfélyi beszédeit. 1886-ban dalárdát szervez. 1887-ben jelenik meg a Vadon virágai című verseskötetének I. füzeté. 1889-ben következik a Násznagyi beszédek kiadása. Közéleti tevékenysége az 1890-es években bontakozik ki igazán: helyi bíró (kétszer is megválasztják), törvénybíró, a Hitelszövetkezet könyvelője, az egyház főgondnoka, az óvoda felügyelője, erdőválasztmányi tag, kerületi pártelnök és iskolaszéki tag.

1894-ben jelenik meg a Vadon virágai című kötet 2. füzeté és a triesti biztosítótársaság számára írt verse: Biztosításunk címmel. Az ünnepek elismert szónoka, s 1895-ben büszkén írhatta naplójába:

„S nevem feljut – megcsudálva –
Magyar írók névsorába.”

(Szinyeyi József: Magyar írók élete és munkái V. kötet 1042 o.; Bp.: Hornyánszky Viktor Könyvkiadóhivatala, 1897.)

1904-ben kiadja Válogatott verseit. 1906-ban, mint küldöttségi tag részt vesz II. Rákóczi Ferenc fejedelem porainak hazahozatala alkalmával rendezett ünnepségen. Erre is ír egy szép alkalmi verset.

Időközben vagyoni helyzete eléri azt a szintet, hogy a megyei választáson megyebizottsági tagnak jelölik, és a három jelölt közül ő kapja a legtöbb szavazatot.

Nem merül ki a politizálásban, nem ül a babéron, hanem végzi munkáját tovább és írja verseit.

1908-ban a község terjeszkedése érdekében megteszi az első lépéseket. Darányi Béla miniszteri ta-

Karikó János sírja a biai református temetőben

nácsoshoz levelet ír, majd személyes kihallgatásra megy. Kérvényt ír, majd a főszolgabíróval kihallgatásra megy Metternich hercegnőhöz, és egyezkedik. Az már nem adatott meg neki, hogy lássa az eredményt.

Az 1908-1909-es évekre jellemző, hogy verseit rendezzi, átdolgozza, válogatja, és témánként öt kötetben írja össze. Emellett végzi gazdasági és egyéb munkáit is. Arra is van ideje, ha felkéri temetésen búcsúztatásra vagy esküvőhöz násznagynak, vállalja ezeket a szolgálatokat.

Az 1908. évi zárásoknál már panaszkodik fejfájásról, de ezt az erőltetett munkának tulajdonítja. Az 1909-es év első hónapjában végig tart ez az állapot, de dolgozik, mint addig. Április 19-én a Hitelszövetkezetben könyvelés közben

rosszul lesz, de folytatja a munkát. Erős a roham, amely érte, hazavezetik, orvost hívnak hozzá. Április 21-én megírja a Sírkövemre című versét, mely a biai református temetőben lévő síremlékén olvasható:

*Hazádnak rendületlenül légy híve óh magyar
Míg téged is, mint engemet hantjával el nem takar.
Oltsd be a honszerelmet gyermekid szívébe,
S nemzetemet a jó Isten áldása kísérelje.
Bús özvegyem és árváim érjetelek jó véget,
Itt nyugszik Karikó János, élt ötvennyolc évet.*

Kissé enyhül a baj, 30-án már újra ott könyvel a szövetkezetben.

Májusban küldöttséget vezet Darányi Béla miniszteri tanácsoshoz.

1910 januárjában lemond a kilenc éve viselt gondnoki tisztéről az egyháznál.

A versek írását tovább folytatja. Januárban és februárban még vezeti naplóját, de márciusra nincs bejegyzés, pedig vezette feljegyzéseit, és elkészítette az első negyedéves mérleget.

Április 2-án a Hitelszövetkezetben könyvelés közben érte egy újabb roham, mely még aznap halálát okozta.

Egy munkás, harcos élet befejeződött. Kialudt egy láng, mely addig világított.

Vajon mivé lett volna élete, ha született tehetsége a tudás magaslatára emelkedhetik, és kiteljesedhet? Neve így sem vész feledésbe: a Karikó név mindig díszére vált Biának, s büszkesége lehet Biatorbágnak.

Irodalomóra – a költő fiával – Karikó János sírjánál

Munkái:

Néhány versét és életrajzát közölte a protestáns *Uj Képes Naptár* (1874).

Népszerű vőfélyi beszédek, tréfás versekkel bővítvé. Bp. 1885.

Verses leírása Tök község határának. *U. ott*, 1885.

Vadon virágai. Száztizenöt szerelmi, tréfás, családi és egyes költemények.

I. füzet 1887. Egyetértés

II. füzet 1894. *U. ott*, Száznégyszáz darab.

Otven násznagy beszéd. *U. ott*, 1889.

Biztosításunk. Buzdító elbeszélés, a triesti biztosítótársaság által 15 frttal jutalmazott versezet. *U. ott*, 1894.

Kéziratban: Gyula honvéd és szeretője. Elbeszélés az 1848–49. szabadságharcból, 1893.

Gergő bátyám mennybemenetele, 1894.

Karikó János földműves népköltő válogatott versei, 1904.

Karikó János földműves népköltő válogatott versei (reprint), 2001.

Karikó János válogatott verseinek reprint kiadása a költő születésének 150. évfordulójára. Könyvbemutató, 2001

Karikó János-bibliográfia

BIATORBÁGYI KRÓNIKA, 1991–2003.

Népszámlálás. Nagy tél, temérdek hó (naplórészletek)	1991/2.
Március 15-e (naplórészlet)	
Petőfi emléke (vers)	1991/3.
Életem delén. (1891. május 19.) (vers)	1991/5.
Harminchárom év életemből (vers)	1991/9.
Biai háztulajdonosok (1892. ápr. 17.) (vers)	1992/6.
Horváth Imre: Könyvtárnévadó	1992/10.
Kisdud óvoda ügy. 1895. dec. (naplórészlet)	1995/4.
Kérvényezés kisdud óvoda ügyben. 1896. okt. (naplórészlet)	1995/5.
A régi óvoda – mint iskola. (vers)	1995/5.
Aratás nagy gondokkal (naplórészlet)	1995/6.
1888. április. „Egy negyedóráig sem volt magára hagyatva”	
Lídia halála. Lídia temetése. (naplórészlet + sírvers)	1995/11.
Nagypénteki fohász (vers)	1996/4.
Hitelszövetkezet alakítás (naplórészlet)	1996/10.
Szabadság ünnepén (vers)	1998/3.
A szabadság 50 éves ünnepélye (naplórészlet)	1998/3.
Házasságunk 25 éves emléke (naplórészlet)	1998/3.
Anyát köszöntő fiú (vers)	1998/5.
Szabadság, testvériség, egyenlőség (vers)	1999/3.
Az öreg körtefa (vers)	1999/8.
Hodosi Erika: Karikó Jánosra emlékezve.	2001/1.
Karikó Erzsébet: Egy népköltő élete	2001/1.
A század búcsúztatója (vers)	2001/1.
Hodosi Erika: Biai Olvasó Népkör	2001/2.
Jubileumi vers (vers)	2001/2.
Hodosi Erika: Március idusa Karikó János emlékirataiban	2001/3.
Horváth Imre: Karikó kötetek sajtó alatt	2001/4.
Húsvétra (vers)	2001/4.
Hodosi Erika: Karikó János válogatott verseiről	2001/5.
Hodosi Erika: Egy biai népköltőre emlékezve	2001/5.
Horváthné Nagy Erzsébet: Viharos könyvajánló	2001/6.
Olvasókörünk bővítése, 1902. április, május (naplórészlet)	2002/4.
Kétszínűség, hálátlanság (vers)	2002/10.
Költői bánat (vers)	2003/3.
II. Rákóczi Ferenc emléke (vers) Írta és elszavalta Karikó János 1903. nov. 15-én (naplórészlet)	2003/5.
Könyvtárunk és névadója (Jelige: Vadon virágai)	2004/3.
Bia község leírása 1904-ben (vers)	2007/8.

Lelkes Márk helyi szobrászművész – a könyvtár jubileumára felajánlasként – Karikó János mellszobrát mintázza

A torbágyi könyvtár története *

2004. március 15-én adta át a képviselő-testület egy régi épület felújításával kialakított Községi Házat. Az épület életében már sok minden volt.

Óvoda

Kezdetben óvodaként működött. Az 1900-as évek eleji óvodai hasznosítást egy 1909. évi postabélyegzővel ellátott képeslap is bizonyítja, melyen már óvodaként tüntették fel az épületet.

Az óvoda képeslapon – 1909. évi postabélyegzővel

Könyvtár és ifjúsági klub

További sorsáról csak az emberi emlékezetre, illetve közvetett adatokra támaszkodhatok. 1957-ben adták át a Szent László utcai óvodát, így feltételezhető, hogy ettől az időtől itt megszűnik, illetve csak időlegesen működik az óvoda.

Az épületben később könyvtár működik. Mint a biai könyvtárnál, a kezdetekről itt is kevés a dokumentum, de az 1960. március 23-ai tanácsülés már konkrét összegeket nevez meg a könyvtár részére.

A leltárkönyv 1960. május 23-ai keltezéssel indul. Kezdetben Schnábel Erika, Winkler Ferencné, Varga Péterné (Finta Erzsébet), Máté Andrásné, majd Göncz Bertalanné volt a könyvtáros. 1961-ben 672 db könyv volt a könyvtár birtokában és hetente 4 órát volt nyitva. A hatvanas évek végén rövid időre bezárt a könyvtár.

1975-ben felújították az épületet, és a felújítás után 1975. november 7-én adták át az új, I. sz. Községi Könyvtárat és az épületben kialakított KISZ-

A könyvtár 1965 körül. Könyvtáros Göncz Bertalanné

klubot. Az ifjúsági klubot eleinte Szabó Attila, majd Szebeni Antal, utána Apostagi Tibor vezette. Később a klub működése megszűnt.

A könyvtár kulcsait Szabó Attiláné (Radvánszky Teréz) vehette át. Ezután hat évig tartó eredményes működés, fejlődés következett. A 74 négyzetméterre nőtt alapterületen több mint 300 olvasó kölcsönzött, helyben olvasott a Megyei Könyvtár ajándékából vásárolt új bútorok között. 10-féle periodika járt a könyvtárba és 1981 végéig

A könyvtár és KISZ-klub kulcsainak átadása, 1975

a könyvállomány 8638-ra növekedett. Ekkorra viszont már a helyiség állaga ismét erősen leromlott, a vizes fal derék magasságig mállott belül is, a rossz kémények az olajkályhák füstjét inkább befelé engedték. Szabó Attiláné 1982-től elbúcsúzott a könyvtártól.

Őt 1983 októberétől Nánási István, majd Palovics Istvánné és Lévainé Cseh Ágnes követték a könyvtárosok sorában. Mindvégig nagyon rossz körülmények között, de közepes forgalommal és bővülő könyvállománnyal dolgoztak. 1996 februárjában a romos épületben működő fiókkönyvtárat a képviselő-testület

	06	Szolgáltatás		
		szállítás gyepmesteri díj,		
		posta és távbeszélő, rádiósz. T. K.		
		járuléka.	10.190.-	97.001.-
Könyvtárak	02	Egyéb bérék		
		Felújítás, Könyvtáros tisztelet		
		díj	1.200.-	
	05	Működési kiadások		
		Könyvtár felújítás	2.300.-	3.500.-
Rendbiztonság	03	Egyéb személyi kiadás		
		tűoltóparancsnok és szertáros		
		tiszteletdíja	1.230.-	

* Horváth Imre: Egy épület száz éve címmel, a Biatorbágyi Krónika 2004/3. és 4. számaiban megjelent írásának rövidített változata

bezárta. Ekkor a leltárkönyvbe 10281 db könyv volt bevezetve.

Ifjúsági, nemzetiségi, közösségi ház

1990 decemberében néhány lelkes fiatal az önkormányzathoz azzal a kéréssel fordult, hogy számukra „a torbágyi volt óvoda, illetve KISZ épületét átadni szíveskedjenek. A leromlott épület tatarozása után – amelyet mi, lelkes fiatalok vállalunk – Ifjúsági Házat, később szélesebb körrel együtt Idősek Klubját szeretnénk az épületben kialakítani”.

Az 1994-ben megválasztott képviselő-testület ciklusprogramjában ezt olvashatjuk: „Kulturális csoportjaink működését épület, helyiség, anyagi támogatás biztosításával segítjük. Ehhez a Faluház és a szervezeten kívül hozzá tartozó Karikó János Könyvtár mellett a régi torbágyi óvoda épületének Ifjúsági Házzá alakításával, újjáépítésével járulunk hozzá.”

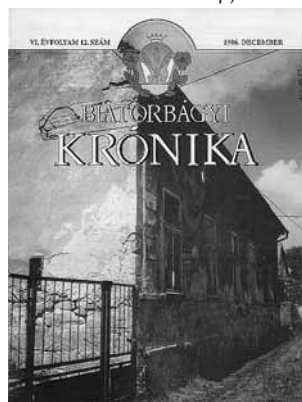
1996 februárjában – bár mindenki belátta, hogy a romos épületben nem lehet tovább fenntartani, ezért – nagy viták közepette „a képviselő-testület a költségvetés »oldalvizén« bezárta az erősen lepusztult épületű torbágyi könyvtárat”. Ez év decemberében ezt olvashatjuk a Krónikában, az épülettel foglalkozó írásban: „Függőben van még a bezárt fiókkönyvtár lepusztult épületének sorsa is, jelenleg három hasznosítási javaslat van a testület előtt. A legkorábbi ezek közül az Ifjúsági Egyesületé, igénnyel jelentkezett a művészeti iskola még zene-

iskola korában, legutoljára pedig Czibri János képviselő, aki társadalmi munka szervezését is feljajánlotta.” Utóbbi szervezésben a Nemzetiségi Baráti Kör alapítványt hozott létre, ennek kapcsán emléklapot adott ki, s megkezdte pénz gyűjtését is e célra. (Az összegyűlt, viszonylag csekély összeget a kör az új kálvária kialakításához használta fel.)

Az 1997. december 4-ei közmeghallgatáson dr. Palovics Lajos polgármester ekként fogalalta össze az elmúlt néhány év hasznosításra tett törekvéseit: „A Fő utcai épületet igen elhanyagolt épületként örökölte az önkormányzat a jogelőd tanácstól. Ennek az épületnek a felújításával és jó hasznosításával sokan foglalkoztak. Elsősorban társadalmi szervezetek felől irányuló kezdeményezések voltak. Először a Biatorbágyi Ifjúsági Egyesület foglalkozott vele, és egy építészhallgató [Tótpál Judit] vázlatot is készített. Az akkori Faluház-vezető [Novák Irén] pályázott is ezzel, de nem volt eredményes. Ez a terv tartalmazza mindazokat a tényezőket, amelyeket más egyesületek is szeretnének kihasználni, például a Nemzetiségi Baráti Kört, az Ifjúsági Fúvószenekart és Tánccsoportot lehetne itt elhelyezni, valamint a Nyugdíjasklub rendezvényeit megtartani, de például elképzelhető lenne egy ifjúsági ház kialakítása, mint ahogy annak idején az Ifjúsági Egyesület tervezett és a képviselő-testület az 1995. évi programban el is fogadott.”

A volt torbágyi könyvtár épületének hasznosítására a Nemzetiségi Baráti Kör elvi hozzájárulást kapott a képviselő-testülettől, azzal a feltétellel, hogy használható állapotba hozzák, de sokáig nem tudtak konkrét átalakítási javaslatot tenni. Segítséget kaptak a megalakult Hagyományörző Társaságtól. A testület arról határozott, hogy megbízzák a kulturális és sport bizottságot, hogy a nemzetiségi tanácsnokkal együttműködve a hasznosításra tegyenek javaslatot, amelyben figyelembe veszik a Német Nemzetiségi Kör Alapítvány, az Ifjúsági Fúvószenekarért és Füzes Néptáncgyűttesért Alapítvány, valamint a Biatorbágyi Hagyományörző Társaság javaslatait. Közös kialakítottak egy hasznosítási elképzelést. Tervezői ajánlatokat kértek, majd határoztak, hogy a

A Krónika címlapján

A lepusztult épület 1996-ban

Konstruma Kft.-t bízzák meg. A terv elkészítése során figyelembe kell venni, hogy az épületben kell elhelyezni az említett szervezeteken kívül más kulturális egyesületeket is – áll a határozatban.

Az 1998-ban hivatalba lépő testület ciklusprogramjában már ez áll: „a régi torbágyi óvoda épületének nemzeti-ségi és közösségi házzá alakításával, újjáépítésével” is szeretnék elősegíteni a település kulturális életét. A 4/2000. (05. 01.) számú rendelet a közművelődésről így fogalmaz: „A képviselő-testület a már jóváhagyott felújítási tervek alapján a Fő utcai volt könyvtárépületben [...] támogatja társadalmi szervezetek otthonul szolgáló Közösségi Ház [...] létrehozását.”

Közben az épületben különböző ideiglenes hasznosítás folyt: többféle raktározási célt szolgált, karitatív szervezeteknek szolgált helyiségül, rövid ideig műteremként funkcionált.

A 2002 októberében megválasztott testület novemberben tárgyalta a Német Kisebbségi Önkormányzat kérését a rendelkezésükre bocsátható vagyron meghatározásáról, konkrétan a Fő utcai volt könyvtárépület átadását kérték. Egyhangú döntés született arról, hogy a lehetőségek megvizsgálásával készüljön konkrét javaslat.

2003 márciusában tárgyalták az intézmények felújítási terveit. Az akkori településgazdálkodási bizottság az épület lebontását javasolta, azonban a képviselő-testület ezt nem fogadta el. A fejlesztési tervek korábban elkészültek. Pályázatokat nyújtottak be, s ezek elbírálását követően döntöttek a beru-

Tablókép a kiállítás anyagából

házás ütemezéséről. Megbízták a Konstruma Kft.-t az újraengedélyeztetéssel, valamint a felújítási tender tervdokumentáció összeállításával. A beruházás megvalósítására a vállalkozások felé felhívást tettek közzé. A pályázatelbíráló bizottság a Bálint Építő és Szolgáltató Bt. ajánlatát tartotta a legjobbnak. A kivitelezést augusztus 26-án kezdték meg. Az épület felújítási, átalakítási költsége 45,5 millió Ft berendezés nélkül. A műszaki átadás február 20-án volt. Hátra volt még a kertépítés tavaszi befejezése, valamint az épület berendezése.

A lakosság jelképesen a 2004. március 15-ei ünnepséggel – ehhez kapcsolódva az épület történetét bemutató kiállítással, és a Kormorán együttes koncertjével – vehette birtokba, majd a képviselő-testület döntésének megfelelően a szervezeti kialakítás után egyesületeink, közösségeink folytathatják benne életüket.

A torbágyi könyvtárban dolgoztak

1960–	Schnábel Erika
1960–1961	Winkler Ferencné
1962–1963	Varga Péterné
1964–	Máté Andrásné
1964–1973	Göncz Bertalanné
1973–1975	Szabó Attila
1976–1983	Szabó Attiláné
1983–1985	Nánási István
1985–1993	Palovics Istvánné
1993–1996	Lévainé Cseh Ágnes

A lakosság a 2004. március 15-ei ünnepséggel vette birtokba a volt könyvtárépületből kialakított Közösségi Házat

Képek a biai könyvtár életéből

Forró: Nánási István

